

Omgevingsprogramma Integraal Beheer Openbare Ruimte

Concept, April 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
1. Inleiding	6
2. Waardengestuurd beheer	10
3. Huidige situatie	13
4. Uitgangspunten.....	15
5. Beheermaatregelen in de planperiode	17
6. Financiën	22
Bijlagen.....	28
Bijlage 1 Algemene Landelijke en gemeentelijke wet en regelgeving/Uitgangspunten	29
Bijlage 2 Gemeentelijk beleid en regelgeving per beheerdomein	36
Bijlage 3 Participatiemodel Beheer openbare ruimte	39
Bijlage 4 Samenstelling, evaluatie en ontwikkelingen per beheerdomein	40
Bijlage 5 Uitgangspunten Beweegvriendelijke Omgeving	51

Voorwoord

De waardevolle openbare ruimte

“We dromen van een Oldebroek waarin het goed wonen, werken en recreëren is, in een groene en landelijke omgeving.” Hiermee werken we met het Bestuursakkoord (2022-2026) aan een aantrekkelijke, gezonde, veilige, biodiverse en klimaatadaptieve omgeving. Van een complex geheel van wensen, komen we steeds meer tot een complete leefomgeving. Door te beheren, ontwikkelen en signaleren.

Beheren is doen, daar zijn we dagelijks mee aan de slag. Daarmee signaleren we ook wat nodig is om de droom voor deze gemeente te realiseren.

Deze nota beschrijft op welke manier we door beheer en onderhoud blijven bijdragen aan de diverse opgaven in de openbare ruimte. De maatschappelijke, technische en economische ontwikkelingen vormen een uitdaging, vooral als we ook willen inspelen op klimaatveranderingen, energietransitie en netcongestie van de komende jaren. Daarnaast vraagt de instandhouding van onze openbare ruimte meer inspanning dan voorheen. Dat komt onder andere door het meer intensieve gebruik van de wegen en bruggen, de toenemende belasting, maar ook de droogte en hitte die de levensduur van onze groenvoorzieningen verkorten. Daarnaast spelen ook belangrijke maatschappelijke uitdagingen zoals gezondheid, inclusie en eenzaamheid.

Vanuit beheer denken we mee over hoe deze opgaven gerealiseerd kunnen worden, wat een belangrijk onderdeel is van het beheer van de openbare ruimte. In deze nota bieden we inzicht in ons beheer, onze ambities en de benodigde budgetten. Op die manier kunnen we een waardevolle omgeving blijven creëren, waar het prettig is om te wonen, werken en recreëren.

Samenvatting

Waardengestuurd Beheer in de gemeente Oldebroek

De gemeente Oldebroek investeert in de ontwikkeling van de openbare ruimte van nieuwe wijken, evenals in de herinrichting en renovatie van bestaande gebieden. Dit betreft onder andere groenvoorzieningen, riolering, weggedeeltes en bruggen. Deze inspanningen zijn gericht op het in stand houden van de kapitaalgoederen. Maar we kijken ook steeds meer naar het creëren van een veilige, groene, biodiverse en klimaatbestendige omgeving die bijdraagt aan het welzijn en de gezondheid van de inwoners. Dit doen we door het inzetten op waardengestuurd beheer.

Wat is Waardengestuurd Beheer?

Waardengestuurd beheer is een strategie die verder gaat dan de traditionele methoden van technisch en beeldgestuurd beheer. Het richt zich op het creëren van waarde voor de inwoners en gebruikers van de openbare ruimte door in te spelen op maatschappelijke opgaven zoals biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid, betrokkenheid, inclusiviteit, sociale veiligheid en duurzaamheid. Dit betekent dat het beheer niet alleen focust op het behouden van de technische kwaliteit van de openbare ruimte, maar ook op het bereiken van bredere maatschappelijke doelen.

Huidige Beheerstrategie

De huidige beheerstrategie van de gemeente Oldebroek is voornamelijk gericht op beeld- en risicogestuurd beheer. Dit betekent dat de kwaliteit van de openbare ruimte wordt gemonitord en onderhouden door middel van visuele inspecties en risicoanalyses. Gezien de toenemende druk op biodiversiteit en de gevolgen van klimaatverandering, is er duidelijk noodzaak aan een bredere aanpak.

Doelstellingen waardengestuurd Beheer

Met waardengestuurd beheer streeft de gemeente Oldebroek naar:

- Een groene, biodiverse openbare ruimte die meegroeit met het veranderende klimaat.
- Een omgeving waar het aangenaam wonen, werken en verblijven is, en die bijdraagt aan het welzijn en de gezondheid van de inwoners.
- Duurzaamheid en circulariteit, waardoor belangrijke maatschappelijke opgaven worden aangepakt.

Ambities voor de openbare ruimte

De gemeente Oldebroek heeft de ambitie om de vervangingsopgave vroegtijdig en goed in beeld te hebben, zodat er financieel en organisatorisch tijdig op kan worden ingespeeld. Door waarden te benoemen, ontstaat er een organisatie die zich richt op een toekomstbestendige ruimte door integrale samenwerking.

Waar mogelijk wordt dit gedaan binnen het H2O-verband. Dit kan voordelen opleveren zoals gezamenlijke inkoop, datamanagement en kennisdeling.

Bij het beheer van de openbare ruimte onderzoeken we altijd hoe we onze maatregelen zo (kosten) efficiënt mogelijk kunnen uitvoeren. We richten ons op methoden en uitvoeringen die de levensduur verlengen en waar mogelijk meerdere functies vervullen.

Financiën

De financiën voor het beheer van de openbare ruimte zijn nodig om de bestaande openbare ruimte in stand te houden. Deze financiën bestaan uit budgetten voor klein onderhoud, groot onderhoud, renovatie en vervanging. De budgetten zijn gebaseerd op prijspeil 2024 en omvatten uitvoeringskosten, algemene kosten, winst & risico, en voorbereiding, administratie en toezicht (VAT). De budgetten zijn verdeeld over verschillende beheerdomeinen zoals wegen, openbaar groen, civiele kunstwerken, openbare verlichting, speelvoorzieningen, straatmeubilair, water en riolering.

Ontwikkelingen en Aandachtspunten

Belangrijke ontwikkelingen die het beheer van de openbare ruimte beïnvloeden zijn onder andere afname van groen (door ruimtelijke ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven), evenals de daling van biodiversiteit door exoten en boomziektes. Andere belangrijke aspecten zijn klimaatverandering, mobiliteitstransitie, de invoering van de Omgevingswet, en toenemende participatie en initiatieven van inwoners. Bovendien hebben vergrijzing, de energietransitie, veranderende visies over duurzaamheid en circulariteit, en ontwikkelingen in de arbeidsmarkt ook invloed op dit beheer.

Voor de organisatie zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- Het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen en processen.
- Het bijscholen van medewerkers.
- Het optimaliseren van planningen en financiële middelen.
- Het faciliteren van participatie en communicatie met inwoners.
- Het integreren van duurzaamheid en circulariteit in alle beheeractiviteiten.
- Het inspelen op maatschappelijke opgaven en waardenconflicten.

Participatie Beheer Openbare Ruimte

Oldebroek voor Mekaar biedt een leidraad voor het omgaan met initiatieven van diverse partijen. Samenwerking moet bijdragen aan een sterke en leefbare samenleving. Daarbij stimuleren inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente elkaar om zelf verantwoordelijkheid te nemen en actief bij te dragen aan de samenleving. Dit betekent dat de gemeente initiatieven van inwoners toejuicht en hen zoveel mogelijk betreft bij gemeentelijke onderwerpen. Bij het beheer van de openbare ruimte ligt de focus vaak op het nemen van maatregelen die de kwaliteit en levensduur van bestaande objecten verhogen. De behoefte aan participatie bij dit soort onderwerpen is minder groot. Voor elk beheerdomein zijn de belangrijkste beheer- en onderhoudsactiviteiten vastgesteld, evenals het niveau van participatie. De praktijk leert dat participatie in 95% van de gevallen bestaat uit informeren en/of raadplegen. Bij de volledige herinrichting van een straat nemen bewoners vaak een adviserende rol aan. Met deze integrale en waardengestuurde aanpak werken we aan een toekomstbestendige, groene en leefbare omgeving die aansluit bij de behoeften en waarden van de gebruikers.

1. Inleiding

1.1 Uitgangspunten Omgevingsprogramma Integraal beheer openbare ruimte

De aanleg van nieuwe wijken (zoals Oldebroek West 3), grootschalige herinrichting (Klimaatbestendig Centrumplan Wezep), en doorlopende vervangingen van groen en weggedeeltes hebben afgelopen jaren grote investeringen gevraagd. Door zorgvuldig beheer zorgen we ervoor dat investeringen in de openbare ruimte hun waarde optimaal en langdurig behouden: een groene, biodiverse openbare ruimte die zich aanpast aan het veranderende klimaat. We werken aan een omgeving waar het aangenaam wonen, werken en verblijven is en die bijdraagt aan welzijn en gezondheid voor onze inwoners. We doen dat duurzaam en circulair. Zo dragen we met het beheer van de openbare ruimte bij aan belangrijke maatschappelijke opgaven. Het beheer van de openbare ruimte bestaat uit alle maatregelen die erop gericht zijn om vooraf vastgestelde doelen in de openbare ruimte te bereiken en in stand te houden.

Dit document betreft de actualisatie van het IBOR (2020-2025) en:

- Geeft inzicht in de elementen waar de te beheren openbare ruimte uit bestaat en de daarvoor benodigde budgetten;
- Geeft aan op welke waarden we sturen;
- Zorgt ervoor dat ontwikkelingen en nieuw beleid van de afgelopen jaren zijn geborgd in de beheeractiviteiten overzichten, die als uitvoeringsdocumenten zijn gekoppeld aan dit omgevingsprogramma;
- Komt met uitgangspunten voor het beheer van de openbare ruimte en benoemt eventuele financiële consequenties op de begroting;
- Geeft aan met welke onderhouds- en vervangingsprojecten we komende jaren aan de slag gaan;
- Geeft input aan de te actualiseren Omgevingsvisie.

De openbare ruimte bestaat uit de volgende beheerdomeinen:

- Wegen
- Openbaar groen
- Civiele kunstwerken
- Openbare Verlichting
- Speelvoorzieningen
- Straatmeubilair
- Verkeersregelininstallaties
- Water en Riolerings

De beheerdomeinen Begraafplaatsen en Gebouwen zijn niet aan dit Omgevingsprogramma toegevoegd.

Beheer van de openbare ruimte omvat alle maatregelen die erop gericht zijn om vooraf vastgestelde doelen in de openbare ruimte te bereiken en in stand te houden. Naast de voorbereiding en uitvoering van onderhouds- en vervangingsmaatregelen behoren hiertoe onder andere de ontwikkeling van beheerbeleid, het opstellen van onderhoudsprogramma's, het bijhouden van kwantitatieve en kwalitatieve areaalgegevens, het faciliteren van inwonerparticipatie en het rapporteren over behaalde resultaten.

Dit Omgevingsprogramma biedt een kader voor de komende jaren voor de uitvoering van zowel dagelijks en groot onderhoud als voor vervangingen en herinrichtingen.

1.2 Beheer openbare ruimte, de basis op orde

De afgelopen beleidsperiode hebben we ons vooral gericht op het in standhouden van de kapitaalgoederen. De vastgestelde kwaliteitsniveaus waren daarbij richtinggevend. In deze raadsperiode (2020) is gekozen voor het minimale kwaliteitsniveau waarbij instandhouding gewaarborgd was en kapitaalvernietiging voorkomen werd.

Lange tijd heeft de strategie van beeld- en risico gestuurd beheer goed voldaan. In de afgelopen tien jaar vond echter een aantal ontwikkelingen plaats die steeds meer invloed kregen op diverse aspecten van het beheer. Ontwikkelingen die maken dat een beheerstrategie met voornamelijk sturing op beeldkwaliteit niet meer goed past bij alle opgaven waar we als maatschappij voor staan. De biodiversiteit in Nederland komt steeds meer onder druk te staan en de gevolgen van klimaatontwikkeling stellen tegenwoordig andere eisen aan de inrichting en het beheer van de leefomgeving. Ook waarden als gezondheid, betrokkenheid, inclusiviteit, sociale veiligheid en duurzaamheid vragen om een andere benadering van de openbare ruimte. Deze andere benadering van de openbare ruimte vraagt ook om een andere strategie voor het beheer en onderhoud. Tegelijkertijd wordt de rol van de beheerder de komende jaren breder. Veel voorzieningen in de openbare ruimte (kapitaalgoederen) bereiken het einde van hun levensduur en zijn daardoor aan vervanging toe. Vervangingen zullen steeds meer vanuit het beheer worden geïnitieerd. De beheerder richt zich daarmee niet alleen meer op instandhouding, maar is ook steeds vaker opdrachtgever bij vervanging. Met name deze vervangingen bieden kansen op vernieuwing, kansen om met een nieuwe inrichting invulling te geven aan de maatschappelijke opgaven waar we tegenwoordig voor staan. Dit betekent nog meer een integrale aanpak. Dit levert enerzijds een kostenvoordeel op, anderzijds is de ervaring dat klimaatadaptieve maatregelen hogere kosten met zich meebrengen. Hiermee worden grote risico's als wateroverlast echter beperkt.

1.3 Op weg naar waardengestuurd beheer

We ontwikkelen daarom de voornamelijk op instandhouding en beeldkwaliteit gerichte beheerstrategie door naar een bredere waardengestuurde beheerstrategie. Een beheerstrategie die zich ook nadrukkelijk richt op opgaven in onze gemeente. Een dergelijke verandering kost tijd. We ontwikkelen nieuwe werkwijzen en -processen, we scholen medewerkers bij, optimaliseren plannings voor koppelkansen. Ook voor het optimaliseren van de financiële middelen is tijd nodig. In deze nota geven we op hoofdlijnen aan hoe we de komende jaren invulling gaan geven aan het invoeren en doorontwikkelen van een waardengestuurde beheerstrategie.

We hechten als gemeente veel waarde aan het kostenefficiënt beheren van de openbare ruimte.

Daarnaast staan de volgende vier waarden centraal in dit programma:

- een gezonde, toegankelijke en groene leefomgeving
- biodiversiteit en klimaat
- gerichte en duidelijke communicatie en participatie
- duurzaamheid en circulariteit

De Omgevingsvisie¹ van de gemeente Oldebroek is de strategische visie die de gemeente heeft op alle aspecten in de leefomgeving. In dit programma is de ambitie op het beheer van de openbare ruimte

¹ De Omgevingsvisie van Oldebroek: [Omgevingsvisie Oldebroek - BRO](#)

van Oldebroek beschreven. De Omgevingsvisie vormde hiervoor de basis. We volgen de vijf hoofdthema's uit de Omgevingsvisie en hebben een vertaling gemaakt naar waarden waar de openbare ruimte op het gebied van beheer aan moet voldoen.

1.4 Financiën

In deze nota worden investeringen en budgetten inzichtelijk gemaakt die nodig zijn om het vastgestelde onderhoudsniveau (IBOR 2020) te handhaven. Dat is de basis waarbij aangegeven wordt welke budgetten nodig zijn om vervangingen te realiseren die ook nog eens bijdragen aan de gepresenteerde waarden en de bijbehorende maatregelen voor het beheer.

1.5 Beheerdocumenten

De visie en uitgangspunten van het IBOR gaan uit van een integrale benadering. Dat betekent dat het beheer en onderhoud gericht zijn op het in stand houden van de huidige kwaliteit, maar ook op het realiseren van het versterken van de waarde voor de leefomgeving. Voor wat aan onderhoud nodig is, wordt de openbare ruimte in zijn totaliteit bekeken: alle beheerdomeinen en waarden die we hebben benoemd worden op elkaar afgestemd. Daarnaast worden ook andere actoren zoals het Waterschap en de Provincie betrokken. Afhankelijk van het beschikbare budget kunnen er wijzigingen aangebracht worden binnen het dagelijks beheer en groot onderhoud zolang niet afgeweken wordt van de beleidslijn/visie. Het programma heeft daarom geen uitwerking van beheermaatregelen of maatregelpakketten met doorrekeningen. Deze zijn uitgewerkt in de beheerdocumenten.

1.6 Van beleidsplan en beheerplan naar Omgevingsprogramma en beheerdocumenten

Voorliggend document is de actualisatie van het beleidsplan IBOR. Het is een onderliggend document bij de huidige Omgevingsvisie en biedt input voor de actualisatie van de Omgevingsvisie. Om de benaming van de instrumenten onder de Omgevingswet helder te houden, worden onderliggende documenten bij de Omgevingsvisie aangeduid met "Omgevingsprogramma". Daarom noemen we voorliggend document het Omgevingsprogramma Integraal beheer openbare ruimte, in het kort: "Omgevingsprogramma IBOR".

Een Omgevingsprogramma is onder de Omgevingswet een uitwerking van de Omgevingsvisie. De beheerdocumenten bij dit Omgevingsprogramma zijn interne werkdocumenten. Zij bevatten een uitgebreide doorrekening van de werkzaamheden in de openbare ruimte. Het zijn de onderliggende berekeningen bij de budgetten die in dit Omgevingsprogramma gepresenteerd worden. Het beheerdomein Water en riolering valt buiten het kader van dit Omgevingsprogramma. Vanwege het specifieke karakter van dit beheerdomein en vanwege de bijzondere kostendekkingsmethodiek wordt dit beheerdomein in een afzonderlijk collegevoorstel met bijbehorend raadsvoorstel behandeld. Bij de integrale afstemming en afweging van de onderhouds- en vervangingsmaatregelen is dit beheerdomein nadrukkelijk wel meegenomen.

1.7 Ambitie Beheer Openbare Ruimte

Komende planperiode is voor het beheer van de openbare ruimte de start van een periode waarbij de naoorlogse nieuwbouw vervangen moet gaan worden. Onze ambitie is om deze vervangingsopgave vroegtijdig en goed in beeld te hebben zodat we ons tijdig kunnen voorbereiden, financieel maar ook organisatorisch. Oplossingen daarbij liggen door de grote maatschappelijke opgaven niet langer bij

één vakgebied. Door waarden te benoemen creëren we een organisatie waar integraal gewerkt wordt en een toekomstbestendige openbare ruimte gerealiseerd wordt.

Daarbij trekken we, op die onderdelen waar dit toegevoegde waarde heeft, zoveel mogelijk samen op in H2O-verband. Dit kan voordelen bieden zoals gezamenlijke inkoop, datamanagement en kennisdeling. Voor de maatregelen die we nemen bij het beheer van de openbare ruimte gaan we altijd na hoe we dit zo (kosten)efficiënt mogelijk kunnen doen. We zetten daarbij onder andere in op maatregelen die de levensduur van de kapitaalgoederen verlengen.

Overkoepelende ambitie openbare ruimte:

“We werken aan de leefomgeving waar het aangenaam wonen, werken en recreëren is”

(Omgevingsvisie Oldebroek). Daarbij dragen we bij aan belangrijke maatschappelijke opgaven.

1.8 Leeswijzer

In dit document wordt in het hoofdstuk “Waardengestuurd Beheer” verder ingegaan op de overgang van techniek- en risicogestuurd beheer naar een nieuwe richting: waardengestuurd beheer. In het hoofdstuk “Huidige Situatie” gaat het over de kapitaalgoederen in de openbare ruimte inclusief kwaliteitsniveaus, vervangingswaarde en afschrijvingstermijnen. Vervolgens zijn de belangrijkste uitgangspunten voor het beheer benoemd in het hoofdstuk “Uitgangspunten”. We geven ook een overzicht van de beheermaatregelen voor de komende planperiode, gekoppeld aan de waarden voor het beheer in het hoofdstuk “Beheermaatregelen in de planperiode”. Tot slot bespreken we de financiële consequenties voor de beheerdomeinen, inclusief de benodigde budgetten voor beheer en onderhoud op korte en lange termijn.

2. Waardengestuurd beheer

Daar waar beheer in het verleden vooral gebaseerd was op een technische beoordeling van de objecten in de openbare ruimte ('techniek gestuurd beheer'), is er de laatste decennia een ontwikkeling zichtbaar geweest naar beeld en risico gestuurd beheer. Ook de gemeente Oldebroek maakt in haar beheer gebruik van deze beheermethodieken.

De kwaliteit van de openbare ruimte wordt bepaald door verschillende factoren. Naast het onderhoud zijn de inrichting en het gebruik belangrijke factoren. De kwaliteit van de openbare ruimte en beleving daarvan is en blijft een samenspel tussen inrichting (planvorming), gebruik (planologisch), onderhoud en de communicatie over gewenst en ongewenst gebruik. Soms is vaker vegen niet de oplossing om de tevredenheid van de inwoners te verhogen, maar werkt een effectieve communicatiecampagne over bijvoorbeeld de waarde van gevallen blad voor ecologisch beheer beter.

Beheer is daarmee meer dan alleen onderhoudsbeurten op elkaar afstemmen en voorkomen dat we kapitaal (vroegtijdig) vernietigen door verkeerde planningen of maatregelen. In alle stadia van het ontstaan en onderhouden van de openbare ruimte is samenwerken en samen de goede keuzes maken van belang. We kiezen daarom in de gemeente Oldebroek bewust voor verschillende manieren van sturing op de kwaliteit van de openbare ruimte:

- **Beeld gestuurd:** Dit geldt voor het beheer van het groen. Hierin wordt met beeldkwaliteitsniveaus van het CROW gewerkt (bij vaststelling van het IBOR 2020-2025). Zo bestaan er onder andere beelden voor de hoeveelheid onkruid binnen de beplanting. Zie voor een voorbeeld hiervan de afbeelding hieronder.

Groen		beplanting-onkruid		
A+	A	B	C	D
				
Er is geen onkruid.	Er is weinig onkruid.	Er is in beperkte mate onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.
bedekking onkruid 0 % per 100 m ²	bedekking onkruid ≤ 20 % per 100 m ²	bedekking onkruid ≤ 30 % per 100 m ²	bedekking onkruid ≤ 40 % per 100 m ²	bedekking onkruid > 40 % per 100 m ²
bedekking door resten 0 % per 100 m ²	bedekking door resten ≤ 20 % per 100 m ²	bedekking door resten ≤ 30 % per 100 m ²	bedekking door resten ≤ 40 % per 100 m ²	bedekking door resten > 40 % per 100 m ²
aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm 0 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 10 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 20 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 30 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm > 30 stuks per 100 m ²
hoogte onkruid ≤ 75 cm	hoogte onkruid ≤ 75 cm	hoogte onkruid ≤ 75 cm	hoogte onkruid > 75 cm	hoogte onkruid > 75 cm
zodevorming nee	zodevorming nee	zodevorming nee	zodevorming ja	zodevorming ja

- **Risico gestuurd:** Voor alle beheerdomeinen wordt met periodieke inspecties de technische staat van de verschillende objecten in de openbare ruimte gemonitord. Zo zorgen we niet

alleen tijdig voor vervanging, maar gaan we ook na welke maatregelen getroffen moeten worden om de levensduur van de kapitaalgoederen te verlengen.

Deze methodieken leiden in de huidige tijd, met een groter aantal belanghebbenden bij de openbare ruimte en een complexere intensiever gebruikte omgeving, niet meer tot een optimaal resultaat. Vanuit deze constatering zien we momenteel een ontwikkeling naar meer waardengestuurd beheer. Deze, nog in ontwikkeling zijnde, methodiek maakt het mogelijk om meer dan voorheen waarde te creëren voor de inwoners en gebruikers van de openbare ruimte. Daarbij worden ook de complexe maatschappelijke opgaven op elkaar afgestemd.

In het kader van dit programma heeft de gemeente Oldebroek het waardengestuurd beheer als verder te ontwikkelen methodiek opgepakt. De eerste stap hierin bestaat eruit dat we een beperkt aantal kernwaarden hebben gekozen die momenteel in de gemeente Oldebroek prioriteit hebben en waaraan we acties en activiteiten hebben gekoppeld. De opgestelde waarden geven zo richting in alle stadia van het beheer. Zie hoofdstuk “Keuzes en Maatregelen Waardengestuurd Beheer” voor de uitwerking van waarden in acties en activiteiten.

Met waardengestuurd beheer verbreden we het huidige beeld- en risico gestuurde beheer. We beschrijven in dit hoofdstuk aan welke waarden we met beheer willen bijdragen en hoe we dat gaan doen. De kern van de nieuwe waardengestuurde beheerstrategie laat zich als volgt omschrijven:

- *We streven naar een groene, biodiverse openbare ruimte die meegroeit met het veranderende klimaat.*
- *We werken aan een omgeving waar het aangenaam wonen, werken en verblijven is en die bijdraagt aan welzijn en gezondheid voor onze gebruikers en inwoners.*
- *We richten ons daarbij op duurzaamheid en circulariteit.*
- *We informeren onze inwoners hierover en betrekken inwoners daar waar dit een meerwaarde heeft.*

Zo dragen we met het beheer van de openbare ruimte bij aan belangrijke maatschappelijke opgaven.

De vier waarden voor de openbare ruimte van de gemeente Oldebroek:

Gezonde, toegankelijke, veilige en groene leefomgeving

We richten de openbare ruimte zo in dat deze uitnodigt tot gebruik door iedereen. Inclusie is hierbij een belangrijk uitgangspunt; de ruimte moet toegankelijk zijn voor kwetsbare groepen zoals ouderen en mensen met een beperking. Onze inwoners blijven steeds langer zelfstandig wonen. We zorgen ervoor dat onze openbare ruimte, binnen onze middelen, zo toegankelijk mogelijk is. Een buitenruimte die uitnodigt om er op uit gaan, ondersteunt langer zelfstandig wonen en de gezonde leefomgeving. Zo blijven ouderen (langer) mobiel en ontmoeten zij anderen.

We streven naar een aantrekkelijke en goed ingerichte leefomgeving die een gezonde leefstijl stimuleert. De openbare ruimte kan uitnodigen tot beleving, bewegen, ontmoeten, spelen, sporten, etc. Tijdens groot onderhoud en vervangingen doen we aanpassingen die dit meer stimuleren om zo de gezondheid van inwoners te bevorderen. Ook het vergroenen draagt bij aan een gezondere leefomgeving. We vinden het belangrijk dat inwoners zich veilig voelen in de openbare ruimte. Onder deze opgave vallen maatregelen voor voldoende zicht op het verkeer en voor sociale veiligheid. Het gaat hier niet om fysieke veiligheid: dat is namelijk een minimale standaardwaarde binnen beheer. Wegen, bruggen, bomen, moeten ten allen tijde veilig en functioneel zijn.

Biodiversiteit en klimaat

We maken de openbare ruimte beter bestand tegen extreme weersomstandigheden zoals hitte, droogte of hevige regenval. Het gaat hierbij om onder andere het vergroenen van de openbare ruimte, afkoppelen van het hemelwater en wateropvang.

We passen ons beheer zo aan dat we de verscheidenheid aan plant- en diersoorten vergroten. Het gaat hierbij om het creëren van goede leefomstandigheden voor een grotere verscheidenheid aan plant- en diersoorten, bijvoorbeeld door anders maaien van het gras, planten van andere (inheemse) plantensoorten, groenvoorzieningen meer verbinden.

Gerichte, duidelijke communicatie en participatie

We vinden het belangrijk dat onze inwoners prettig wonen in onze gemeente, zich betrokken voelen bij elkaar en bij hun leefomgeving. We informeren hen daarom goed en waar keuzeruimte is, vragen we inwoners om mee te denken en er wordt gekeken hoe bewoners kunnen bijdragen aan beheer, bijvoorbeeld door zelfbeheer. Voor de verschillende beheerwerkzaamheden hebben we een participatiemodel opgesteld. Hierin is aangegeven wanneer en hoe we bewoners betrekken, zie hiervoor bijlage 3. In de afgelopen beleidsperiode heeft de gemeente 'Oldebroek voor Mekaar' op de kaart gezet. Op dit moment wordt nagegaan hoe we dit voortzetten en hoe we het beheer van de openbare ruimte daarbij kunnen laten aansluiten.

Duurzaamheid en circulariteit

We kiezen waar mogelijk voor duurzame en circulaire oplossingen in onze eigen taken maar ook in de opdrachten die wij verstrekken. Daarnaast houden we aandacht voor nieuwe ontwikkelingen en andere kansen. We zijn hierin misschien geen koploper, maar blijven wel alert en passen innovaties toe waar dit kan. Om kosten te besparen, maar ook om overlast en risico's te beperken, worden werkzaamheden integraal voorbereid en zoveel mogelijk tegelijkertijd uitgevoerd. Er komt meer aandacht voor de omgang met grondstoffen en vrijkomende groene en grijze materialen. Innovatieve technologieën, zoals Smart City-oplossingen, worden onderzocht om beheer efficiënter en duurzamer te maken. Denk hierbij aan sensoren voor openbare verlichting en digitale platformen voor meldingen en planning. Ook stemmen we het onderhoudsniveau van voorzieningen af op instandhouding tot einde levensduur.

3. Huidige situatie

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte: de beheerdomeinen en de bijbehorende kwaliteitsniveaus, de vervangingswaarde en afschrijvingstermijnen. Dit is de basis voor benodigde budgetten voor onderhoud, zie hiervoor een uitwerking in het hoofdstuk “Financiën”.

3.1 Omvang en samenstelling areaal

De openbare ruimte in de gemeente Oldebroek bestaat uit duizenden objecten/kapitaalgoederen, variërend van wegen tot speeltoestellen en van groen tot bruggen. De objecten zijn onderverdeeld in een aantal zogeheten beheerdomeinen. Een beheerdomein bevat objecten van gelijksoortige aard, met vergelijkbare kenmerken en/of met een gelijksoortig doel. In bijlage 4 is de samenstelling per beheerdomein terug te vinden.

3.2 Onderhoudsniveaus

We maken gebruik van de beeldkwaliteitssystematiek. In onderstaande afbeelding is per beheerdomein aangegeven welk kwaliteitsniveau in het beheer aangehouden wordt. Bij vaststelling van het IBOR 2020-2025 zijn deze kwaliteitsniveaus vastgesteld. Uitgangspunt was een sober en doelmatig beheer. Het minimale niveau dat gekozen is zorgt voor instandhouding en dat kapitaalvernietiging wordt voorkomen. Aanpassing naar beneden is dus niet verder mogelijk.

Tabel 1 Onderhoudsniveaus	
Onderdeel	Kwaliteitsniveau
Wegen, verkeer en parkeren	CROW-B voor verhardingen CROW-C voor bermen
Civiele kunstwerken	CROW-C
Bebording en straatmeubilair	CROW-C
Openbare verlichting	CROW-C
Afval-, hemel en grondwater	Verantwoord en Robuust
Civiele kunstwerken	Gelijk aan CROW-B
Openbaar Groen	CROW-C
Straatmeubilair	CROW-C
Speelterreinen	CROW-C

3.3 Verscheidenheid in beheer

In onderstaande tabel wordt beschreven welke typen onderhoud verricht worden in de openbare ruimte om de kapitaalgoederen in stand te houden.

Tabel 2 Typen onderhoud	
Klein onderhoud	Gepland onderhoud dat frequent wordt uitgevoerd (periodiek/jaarlijks terugkerend) of betrekking heeft op ingrepen op een klein gedeelte van het object ('klein onderhoud'). Deze reparaties of ingrepen zijn noodzakelijk om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld kwaliteitsniveau. Reiniging (vegen) en groenonderhoud (maaïen, schoffelen) is voornamelijk regulier onderhoud. Maar ook het afhandelen van meldingen ten aanzien van schades of reparaties en inspecties en schouwen worden tot regulier onderhoud gerekend. Door het herhalende karakter zijn de kosten nagenoeg jaarlijks hetzelfde.
Groot onderhoud	Groter en meer ingrijpende maatregelen op een groot deel van het object. Groot onderhoud verlengt de levensduur van de voorzieningen in de openbare ruimte en heeft een lage frequentie ("eens in de zoveel jaar"). Groot onderhoud wordt projectmatig gepland. De kosten verschillen hierdoor sterk per jaar. Voorbeelden hiervan zijn het vervangen van pompen van een rioolstelsel, snoeien van beplanting/bomen of het periodiek baggeren van watergangen.
Vervanging	Het totaal vernieuwen (één op één vervangen) van een object aan het einde van de levensduur. Essentieel is dat de inrichting en functie van het object niet wordt gewijzigd. Duidelijk is dat de levenscyclus niet voor elk kapitaalgoed hetzelfde is, wegen gaan doorgaans bijvoorbeeld langer mee dan speeltoestellen.
Herinrichting	Het vernieuwen van een object met een gewijzigde inrichting en/of functie. Feitelijk is er dan sprake van een nieuwe openbare ruimte. Herinrichting gaat verder dan de technische instandhouding en is geen beheer, maar er ligt wel een kans voor beheerders om kansen te signaleren en verschillende beheeropgaven te combineren.

4. Uitgangspunten

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste uitgangspunten voor het beheer van de openbare ruimte beschreven. Daarbij maken we onderscheid in de volgende categorieën uitgangspunten:

- Wettelijke kaders en uitgangspunten
- Gemeentelijk beleid
- Uitgangspunten m.b.t. Basis op orde

4.1 Wettelijke kaders en uitgangspunten

Bij beheer en onderhoud heeft de gemeente te maken met uiteenlopende wetgeving en richtlijnen voor onder andere wegen, groen, speeltoestellen en kunstwerken. Een aantal van deze wetten is met ingang van 1 januari 2024 geheel of gedeeltelijk opgegaan in de Omgevingswet. We beperken ons hier tot het noemen van de zogeheten algemene zorgplicht. Dit houdt in dat overheden, bedrijven én gebruikers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde leefomgeving. De beheerder is vanuit deze zorgplicht verantwoordelijk voor het uitvoeren van voldoende onderhoud in de openbare ruimte. Bij geschillen moet de gemeente kunnen aantonen dat het beheer met voldoende zorg is uitgevoerd. De financiële regels voor het beheer zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeentes (BBV). Gemeentes worden daarin verplicht de financiën voor beheer van de openbare ruimte op orde te hebben en te onderhouden welke doelen gemeentes daarin nastreven. Daarnaast is voorgeschreven dat onderhoud in de exploitatiebegroting wordt verwerkt en dat vervangingen worden gekapitaliseerd en afgeschreven.

In bijlage 1 zijn alle algemene landelijke en gemeentelijke wet- en regelgeving en uitgangspunten opgenomen.

4.2 Gemeentelijk beleid

Het overkoepelend beleidskader voor de openbare ruimte wordt gevormd door de Omgevingsvisie die in 2025 geactualiseerd wordt. Een overzicht van alle beleidskaders die van belang zijn voor het beheer van de openbare ruimte, zijn opgenomen in bijlage 2.

In hoofdlijnen blijven we de lijn volgen die voor de openbare ruimte met het IBOR 2020-2025 is ingezet: efficiënt, doelmatig en veilig. Binnen de gemeente Oldebroek vormen de Omgevingsvisie en het IBOR de ankers voor de visie en omgang met de openbare ruimte.

4.3 Basis op orde

Uitgangspunt voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte is en blijft dat we de basis op orde houden: we voldoen aan landelijke wet- en regelgeving, we waarborgen minimaal de technische veiligheid voor alle gebruikers, zorgen ervoor dat de voorzieningen functioneel zijn. Verharding is voor iedereen veilig te gebruiken, bomen vallen onder normale omstandigheden niet zomaar om, beweegbare bruggen bewegen wanneer dat moet en de openbare ruimte wordt duurzaam en circulair ingericht en beheerd.

4.4 Kostenefficiënt beheren

Uitgangspunt bij de benoemde waarden is dat we de openbare ruimte zo (kosten) efficiënt mogelijk beheren.

We zorgen voor sober, doelmatig en planmatig onderhoud. Kapitaalvernietiging wordt voorkomen door onderhoud op het juiste moment uit te voeren. Werkzaamheden worden integraal gepland, zodat kostenbesparingen en minder overlast voor inwoners gerealiseerd worden. We streven naar

een onderhoudskwaliteit waarbij de functionaliteit en veiligheid van de voorzieningen in de openbare ruimte gewaarborgd zijn en blijven. Zo wordt onnodig kapitaalverlies voorkomen en is de kans op risicoaansprakelijkheid geminimaliseerd.

4.5 Participatie bij beheer openbare ruimte

Oldebroek voor Mekaar biedt een leidraad voor het omgaan met initiatieven van inwoners of van de gemeente. Samenwerking moet bijdragen aan een sterke en leefbare samenleving. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente stimuleren elkaar zelf verantwoordelijkheid te nemen waar dat kan en zo actief bij te dragen aan de samenleving. In de achterliggende beleidsperiode is hier ook ervaring mee opgedaan in het beheer van groen in de openbare ruimte (zelfbeheer) en het onderhoud van speelplekken.

De ervaringen zijn hierbij wisselend. Op enkele plekken is het zelfbeheer succesvol en realiseren betrokken inwoners een hoge beeldkwaliteit. Echter, op veel plekken is het zelfbeheer niet gelukt en moesten groenvakken na korte tijd opnieuw gerenoveerd worden, wat tot forse meerkosten leidde. Voor het beheer van speelplekken bleken inwoners niet enthousiast. Ondanks veel inzet wilden inwoners zich hier niet structureel voor inzetten. Uitgezonderd de bestaande speeltuinverenigingen. In de praktijk blijkt dat participatie door inwoners bij het beheer en renoveren van de openbare ruimte veelal te bestaan uit informeren. Bij renovatie moeten in de bestaande ruimte meer functies gerealiseerd worden, waardoor er nauwelijks keuzemogelijkheden in de inrichting over blijven. In bijlage 3 is dit ook zichtbaar gemaakt, bij de belangrijkste beheer- en onderhoudsactiviteiten per beheerdomein.

5. Beheermaatregelen in de planperiode

Hieronder volgt een overzicht van maatregelen voor de komende planperiode. Deze volgen uit de evaluatie en gesignaleerde ontwikkelingen uit de beheerdomeinen (zie bijlage 4). In het overzicht wordt aangegeven of de maatregelen leiden tot een budgetwijziging en wat de hoogte daarvan bedraagt. De maatregelen zijn gekoppeld aan de waarden voor het beheer.

De maatregelen zijn richtinggevend voor het beheer en daarnaast betreft het concrete acties die nodig zijn om het beheer te optimaliseren. In de komende planperiode wordt het moment van uitvoering verder geconcretiseerd. Dit is onderdeel van het beheerproces, en wordt in de planning en control cyclus meegenomen. Hieronder volgen eerst een aantal onderdelen van het beheerproces.

5.1 Planning & Control in beheer

In deze beleidsperiode synchroniseren we de beheercyclus met de P&C-cyclus.

Bij het opstellen van de jaarstukken wordt ook inzicht gegeven in het uitgevoerde beheer. Bij de Bestuursrapportages en de begroting worden de areaalwijzigingen meegenomen. Nieuwe ontwikkelingen worden voorgelegd in de Perspectievennota.

5.2 Integraal werken

Integraal werken betekent dat er sprake is van een samenhangende aanpak waarbij alle relevante aspecten in het beheerproces worden meegenomen. We kunnen daarbij twee invalshoeken onderscheiden:

- Vanuit het perspectief van de gebruiker: een samenhangende aanpak die aandacht heeft voor alle leefgebieden en alle vraagstukken (problemen/behoefte) waar de gebruiker mee worstelt.
- Vanuit het organisatorisch perspectief: professionals werken met elkaar samen en stemmen processen, werkwijze en expertise op elkaar af om tot een gezamenlijk plan voor de gebruiker te komen.

Integraal werken leidt in het algemeen tot oplossingen waarmee de inwoner beter geholpen wordt. Daarbij is de verwachting dat integraal werken de dienstverlening uiteindelijk niet alleen effectiever, maar ook goedkoper maakt.

5.3 Beheer in Uitvoering

Onderstaande onderwerpen beschrijven een aantal belangrijke uitgangspunten die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van het beheer.

Opdrachtgeverschap

Een belangrijke rol van beheer openbare ruimte / team Leefomgeving is die van opdrachtgever naar zowel interne als externe 'leveranciers'. Dit kunnen leveranciers van diensten, werken en/of leveringen zijn. De belangrijkste interne opdrachtnemers zijn de buitendienst en de civiele projectleiders. Als belangrijkste externe opdrachtnemers gelden de adviesbureaus en aannemers.

Inkoop

In het inkoop- en aanbestedingsproces en voor lopende overeenkomsten is op een aantal punten een kwaliteitsslag gewenst en mogelijk. De focus ligt in deze planperiode dan ook vooral op het verder

professionaliseren van het opdrachtgeverschap en het daarmee samenhangende contractmanagement. Door bijvoorbeeld meer gebruik maken van (meerjarige) raamovereenkomsten.

Datamanagement

Betrouwbare gegevens zijn een eerste vereiste voor een goed, effectief beheer. Het beheer van de areaalgegevens vormt daarmee een cruciaal onderdeel van het beheer van de openbare ruimte. Bestaande processen bekijken we kritisch en optimaliseren deze waar mogelijk is.

5.4 Betrekken beheeraspecten bij ontwikkeling

Op tal van plaatsen in de gemeente wordt gewerkt aan projecten voor inrichting of omvorming van de bestaande openbare ruimte. Een goede inbreng van beheeraspecten is essentieel om die nieuwe ruimte ook na realisatie goed en efficiënt te kunnen beheren. Dat is een voorwaarde om ervoor te zorgen dat we de doelstellingen van het ontwerp ook op langere termijn realiseren. Dat betekent bijvoorbeeld een goede bereikbaarheid voor onderhoudsmachines en vuilnisauto's, gebruik van duurzame materialen die niet onderhoudsgevoelig zijn, zorgen voor een goede ondergrond en fundering, waar mogelijk kiezen voor standaardisatie enzovoort. Het maken van keuzes op basis van vervangingswaarde past daar goed bij: hierbij worden zowel aanleg-, onderhouds- en afschrijvingskosten betrokken bij de afwegingen rondom ontwerp- en inrichtingskeuzes. Maar het betekent ook dat waardensturing in ontwerp en aanleg al goed wordt meegenomen. Biodivers, klimaatbestendig, gezond, veilig, inclusief, enzovoort. Om deze inbreng te ondersteunen is voor ontwikkelaars, ontwerpers en projectleiders het Lioor ontwikkeld waarin de meest voorkomende onderdelen in de openbare ruimte zijn opgenomen. Om de gemeentelijke doelen ten aanzien van de leefomgeving in nieuwe ontwerpen te kunnen realiseren, is het zaak om te blijven inzetten op een goede afweging van de beheeraspecten. We doen dit de komende jaren door:

- Actualisatie van het Lioor;
- Implementatie van de samenwerkingsprocessen zoals beschreven in het Lioor;
- Tweejaarlijkse evaluatie en aanscherping van de samenwerking;
- Het opnemen van een beheerparagraaf in alle besluitnota's over nieuwe ontwerpen;
- Het uitwerken en doorrekenen van de beheerconsequenties van gemeentebrede innovaties in de openbare ruimte.

5.5 Waardengestuurd beheer

Waarden kunnen elkaar versterken, maar ook het omgekeerde komt voor. In bepaalde gevallen conflicteren waarden met elkaar. Vaak is in dergelijke situaties wel een praktische oplossing te vinden, maar soms moeten we echt een keuze maken.

We zien een aantal ontwikkelingen die direct van invloed zijn op het beheer. We zetten de belangrijkste hier op een rij. Hierin komen ook de belangrijkste punten uit de evaluatie en gesignaleerde ontwikkelingen per beheerdomein terug. Deze zijn doorvertaald naar de maatregelen in onderstaande tabellen.

- Bedreigingen van groen en biodiversiteit door exoten, boomziektes en extra druk op de openbare ruimte.
- Klimaatverandering met meer schades en hinder door hitte, droogte, wateroverlast en stormen.
- Mobiliteitstransitie en meervoudig gebruik van de openbare ruimte. Omgevingswet met ingang van 2024 die zich richt op een integrale afweging van alle belangen en doelen.

- Participatie met meer balans in de verhouding tussen inwoners en overheid, meer aandacht voor onderlinge afstemming, communicatie.
- Vergrijzing en daardoor meer mensen die minder mobiel zijn waardoor hogere eisen worden gesteld aan de vlakheid van trottoirs.
- Energietransitie en ondergrond met kwaliteitsverlies, verhardingen door graafwerk voor verzwaring elektriciteitsnet en aanleg warmtenet. Meer ondergrondse ruimteconcurrentie tussen kabels/ leidingen en bomen; meer bovengronds ruimtebeslag voor transformatorhuisjes en stations.
- Veranderende visie op duurzaamheid en circulariteit met meer diervriendelijke/biodiverse beheermaatregelen.
- Ontwikkelingen in de (arbeids)markt met personeelskrapte (capaciteit en kwaliteit) en hogere materiaal en grondstofprijzen.

Tabel 3 Gezonde, toegankelijke, veilige en groene leefomgeving

Bij herinrichtingen en nieuwe ontwikkelingen passen we de uitgangspunten voor een toegankelijke en beweegvriendelijke omgeving toe (zie bijlage 5).

Bij herinrichting en nieuwe ontwikkelingen richten we de openbare ruimte in aan de hand van de volgende prioritering:

- Groen behouden en waar mogelijk uitbreiden door het toepassen van éénrichtingverkeer (smallere weg, ruimte voor groen).
- Kiezen voor parkeren in de nabijheid
- Parkeren uitbreiden
- Straat tweerichtingsverkeer wanneer dit noodzakelijk is voor verkeersstromingen

De verdeling van de prullenbakken over de gemeente wordt geoptimaliseerd.

Tabel 3 Gezonde, toegankelijke, veilige en groene leefomgeving

In natte periodes ontstaan langs veel wegen gaten in de berm. Dit kan leiden tot schade en gevaarlijke situaties. Om randschade aan de wegen en het onderhoud aan de bermen te verminderen, wordt bij asfaltwerkzaamheden kantbescherming toegepast.

Van asfalt naar elementen bij reconstructies 30-km wegen: Ombouwen op moment van einde levensduur. Hiervoor is geen extra budget benodigd. Als vanuit verkeersveiligheidsoverwegingen reden is dit eerder op te pakken, wordt dat gedaan. Daarvoor wordt op dat moment een separaat raadsbesluit opgesteld.

Hoeveelheid paaltjes en schampblokken verminderen.

Herzien bomenverordening.

Tabel 4 Biodiversiteit en klimaat

We kiezen bij voorkeur voor bovengrondse afvoer en berging van hemelwater.

Inzetten op ontwikkelen van biodiversiteit en bij reconstructies en grootonderhoud ook rekening houden met klimaatadaptatie bij de soortkeuze.

Inventariseren waar uitbreiding van bloembermen mogelijk is.

Dubbel gebruik van ruimte door bijvoorbeeld speelvoorzieningen en ontmoetingsplekken te combineren met Wadi's.

Tabel 5 Duurzaamheid en circulariteit

Resterende 5% conventionele armaturen vervangen door LED armaturen in deze planperiode uit oogpunt duurzaamheid/energiebesparing. De kosten komen terug in het bijbehorende beheerplan.

Controle technische installaties (openbare verlichting) aan de NEN3041.

Opstellen van een gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbestrijding veiligheidsregio.

4-jaarlijkse inspectie houten objecten (bruggen): duurzaamheid, levensduur verlengend.

Tabel 6 Algemeen

Informatie en communicatie over de openbare ruimte voor onze inwoners. Onder andere: Klimaatadaptatie, biodiversiteit, soortkeuze bomen en beplanting, onkruidbeheer, overhangend groen, straatmeubilair in de openbare ruimte. Daarnaast informeren we inwoners over wat zij kunnen verwachten van het beheer van de openbare ruimte.

Doorontwikkelen waardengestuurd beheer. Onderdeel daarvan is om na te gaan hoe aan te sluiten bij de [Sustainable Development Goals](#) (SDG's): 17 doelen voor een duurzamere wereld.

De benodigde budgetten bij de genoemde maatregelen worden meegenomen in het bijbehorende voorstel bij dit Omgevingsprogramma.

5.6 Wat gaan inwoners merken van waardengestuurd beheer?

Beheer en onderhoud zijn van invloed op hoe de openbare leefomgeving van inwoners in onze gemeente eruit ziet. Een nieuwe beheerstrategie zal daarom, op termijn, leiden tot veranderingen in die openbare leefomgeving. Sommige veranderingen zullen heel duidelijk zijn en andere zullen subtiel zijn en misschien nauwelijks worden opgemerkt. Hierna schetsen we in hoofdlijnen wat die veranderingen zijn en wat betrokkenen daarvan gaan merken. Overigens, een deel van die veranderingen is in de praktijk al in gang gezet. Op bepaalde gazons wordt bijvoorbeeld in mei niet meer gemaaid en overbodige verharding wordt soms al vervangen door groen.

We krijgen meer groen in onze openbare leefomgeving

Waar verharding niet nodig is, wordt dit vervangen door groen. We streven naar uitbreiding van bomen, onder andere op stenige locaties. Door het realiseren van groene verbindingen koppelen we losse groenvakken aan elkaar om zo te komen tot robuuster groen. Deze toename van het groen in de openbare leefomgeving draagt bij aan een betere waterberging, minder hittestress, biodiversiteit, gezondheid en CO2-reductie.

De samenstelling en uitstraling van het groen verandert

Gazons waar kort gemaaid gras niet nodig is vanwege het gebruik (dus niet de trapveldjes) of uitstraling, worden waar mogelijk (onder andere met het oog op veiligheid) minder vaak gemaaid. Hierdoor zullen op meer plekken in de gemeente hoog gras met bloemen of kruiden voorkomen. In de beplantingsvakken zullen meer vaste planten en heesters met bloei en bessen voorkomen. In de robuustere plantvakken wordt de spontane kruidengroei niet altijd verwijderd. Het snoeien van beplantingsvakken wordt zoveel mogelijk in gedeelten uitgevoerd zodat kaalslag wordt voorkomen en er altijd schuilgelegenheid en voedsel voor vogels en dieren overblijft. Waar mogelijk worden de gesnoeide takken en herfstbladeren verwerkt in de plantvakken. Bomenrijen gaan vaker bestaan uit een mix van verschillende boomsoorten.

Deze veranderingen in het groen dragen bij aan versterking van de biodiversiteit, een beter behoud van sierheesters en monumentaal groen en minder vatbaarheid voor plantenziekten en aantastingen.

De leefomgeving wordt schoner, veiliger en gezonder

Onveilige plekken komen steeds minder voor door het tijdig snoeien of maaien van groen of incidenteel door het plaatsen van een extra lichtpunt. Hierbij wordt altijd gezocht naar oplossingen die zo weinig mogelijk nadeel hebben voor de biodiversiteit. Op locaties waar wegkanten en/of bermen kapot gereden worden doordat passeren lastig is, wordt vaker een betonnen bermverharding toegepast.

In de leefomgeving zijn voldoende voorzieningen die uitnodigen tot bewegen en ontmoeten

Verspreid over de gemeente zijn plekken te vinden waar je kunt zitten, spelen en/of bewegen en die inwoners uitnodigen om in actie te komen. Waar mogelijk worden deze plekken ook met elkaar verbonden met looproutes.

Meer achtergrondinformatie, andere materialen en andere onderhoudsmachines

Inwoners kunnen meer uitleg vinden over het beheer in hun buurt en waarom dat op een bepaalde manier wordt uitgevoerd. Vervangingen leiden vaker tot aanpassingen van de inrichting waarbij inwoners worden gevraagd om mee te denken over de nieuwe inrichting, daar waar keuzes mogelijk zijn. Ook worden er in de leefomgeving steeds vaker materialen toegepast die gerecycled zijn, die langer meegaan en ook opnieuw gerecycled kunnen worden. Onderhoudsmachines zullen steeds vaker elektrisch.

6. Financiën

Dit hoofdstuk gaat in op de financiële consequenties van de in het beleidsplan beschreven uitgangspunten, ambities en doelen. Daarbij ligt de focus op de planperiode 2026 tot en met 2029. Er wordt echter ook een indicatie gegeven van de beheer- en onderhoudskosten op langere termijn. Na deze inleiding gaan we allereerst in op een aantal belangrijke uitgangspunten die gelden bij de financiële berekeningen en uitkomsten.

Daarna brengen we de huidige, door de gemeenteraad vastgestelde (beschikbare) budgetten voor beheer en onderhoud in beeld. Ook bij de benodigde budgetten gaan we eerst in op de budgetten voor de planperiode 2026-2029, en daarna op de indicatieve budgetten voor de periode daarna.

In tabel 7 zijn de verschillende beheerdomeinen benoemd waarbij per beheerdomein de belangrijkste objectsoorten zijn weergegeven. Ook is een inschatting gemaakt van de totale vervangingswaarde van het gemeentelijk areaal. Zoals te zien is, vertegenwoordigen de gemeentelijke objecten bijna een half miljard euro aan vervangingswaarde.

Tabel 7 Vervangingswaarde areaal		
Beheerdomein	Omvang	Vervangingswaarde (€)
Openbaar groen	12.300 bomen, 545.000 m2 beplanting, 560.000 m2 gazons en bermen, 6.300 m2 hagen	45.000.000
Wegen	1.100.000 m2 asfaltwegen en 600.000 m2 bestrating	170.000.000
Civiele kunstwerken	17 bruggen, 13 grote duikers, 2 geluidschermen, 4 keer-/damwanden, 1 beschoeiing, 3500 kleine duikers	6.000.000
Verkeersregelinstallaties	4 stuks	500.000
Speel- en beweegvoorzieningen	51 speelplekken, 200 speelobjecten	1.500.000
Openbare verlichting	4.235 lichtmasten	6.000.000
Straatmeubilair	4.700 borden, 210 afvalbakken, 160 banken, fietsenrekken, hekwerken, palen, blokken	5.000.000
Water & riolering	199 km vrij verval riolering, 102 km drukriolering, 20 km drainage, 400 gemalen	230.000.000
Totaal:		464.000.000

Afschrijvingstermijnen

Voor een overzicht van de gehanteerde afschrijvingstermijnen voor de verschillende categorieën objecten wordt verwezen naar de onderliggende beheerdocumenten. De volgende afschrijvingstermijnen zijn voor de belangrijkste type objecten. Deze zijn gebaseerd op de landelijk gehanteerde normen en langjarige ervaringen in onze gemeente.

- Asfaltverhardingen: 70 jaar
- Elementenverhardingen: 70 jaar
- Betonverhardingen: 70 jaar
- Kunststof kunstwerken: 35 jaar
- Houten kunstwerken: 40 jaar
- Stalen kunstwerken: 60 jaar
- Betonnen kunstwerken: 80 jaar
- Lichtmast: 40 jaar
- Armatuur conventioneel: 15 jaar
- Armatuur LED: 20 jaar
- Voedingskabel: 40 jaar

6.1 Uitgangspunten

Voor een goed begrip van de bedragen in tabel 7 dienen de uitgangspunten duidelijk te zijn. We gaan daarbij achtereenvolgens in op:

- soorten onderhoud;
- afschrijvingstermijnen;
- opbouw van de kosten.

6.2 Soorten onderhoud

Bij het beheer van de fysieke infrastructuur maken we onderscheid in:

- Klein onderhoud
- Groot onderhoud, en
- Vervangingsonderhoud

Klein onderhoud bestaat in het algemeen uit de niet planbare maatregelen/activiteiten en komt ten laste van de exploitatie. Dit betreft vooral de onvoorziene reparaties en zowel de periodieke als onvoorziene inspecties en onderzoeken. Groot onderhoud omvat het planbare onderhoud aan de objecten. Vervangingsonderhoud tenslotte bestaat uit algehele vervanging of versterking van een object, of vervanging van onderdelen van een groter object.

6.3 Benodigde onderhoudsbudgetten

In tabel 8 zijn per beheerdomein de volgende budgetten aangegeven:

- 2026 t/m 2029: dit zijn de voor de planperiode 2026 – 2029 berekende benodigde budgetten per jaar, en
- Lange termijn: dit is het voor de periode 2030 t/m 2065 berekende gemiddeld benodigde budget per jaar.

Daarbij is, voor elk jaar, telkens onderscheid gemaakt tussen klein onderhoud, groot onderhoud en vervangingsonderhoud.

Bij de berekening van de onderhoudskosten/onderhoudsbudgetten zijn de volgende uitgangspunten aangehouden:

- Bedragen/kosten gebaseerd op prijspeil 2025
- In de onderhoudskosten/onderhoudsbudgetten zijn inbegrepen:
 - a. Uitvoeringskosten, algemene kosten, winst & risico;
 - b. Voorbereiding, administratie en toezicht (VAT)**;
- In de onderhoudskosten/onderhoudsbudgetten is niet inbegrepen:
 - a. BTW, dit is namelijk door ons terug te vorderen, via BTW compensatiefonds

Jaar	Wegen	Openbaar groen	Oviele kunstwerken	Openbare verlichting	Verkeersregel-installaties	Speel-voorzieningen	Straatmeubilair	Totaal alle domeinen
Klein onderhoud								
2026	122.800	913.200	15.500	56.000	13.800	31.000	6.700	1.159.000
2027	122.800	913.200	15.500	48.000	13.800	31.000	6.700	1.151.000
2028	122.800	913.200	15.500	48.000	13.800	31.000	6.700	1.151.000
2029	122.800	913.200	15.500	48.000	13.800	31.000	6.700	1.151.000
langetermijn, gem./jaar	122.800	913.200	15.500	45.000	13.800	31.000	6.700	1.148.000
Groot onderhoud								
2026	1.297.224	340.500	38.100	4.000	110.000	0	45.500	1.835.324
2027	1.320.000	340.500	0	4.000	55.000	0	45.500	1.765.000
2028	1.311.735	340.500	20.100	4.000	0	0	25.500	1.701.835
2029	1.242.384	260.500	0	4.000	0	0	25.500	1.532.384
langetermijn, gem./jaar	1.200.000	365.000	24.193	4.000	0	0	25.500	1.618.693
Vervangingsonderhoud								
2026	1.099.261	0	224.100	131.425	0	54.309	0	1.509.095
2027	1.125.564	0	231.700	131.425	0	112.843	0	1.601.532
2028	345.489	0	0	131.425	0	64.885	0	541.799
2029	615.532	0	0	131.425	0	36.429	0	783.386
langetermijn, gem./jaar	948.333	0	86.306	169.911	10.000	140.740	0	1.355.290

Tabel 8 overzicht beheerbudgetten per beheerdomein

Uit de tabel blijkt dat met name het groot onderhoud en vervangingsonderhoud per jaar behoorlijk kunnen fluctueren. In de praktijk zal zich dit hoogstwaarschijnlijk over de jaren heen meer uitmiddelen, waardoor minder sprake is van pieken of dalen in de besteding.

6.4 Effecten op de begroting

Op grond van de in paragraaf 6.3 berekende benodigde budgetten voor klein onderhoud, groot onderhoud en vervangingsonderhoud zijn de effecten op de begroting in beeld gebracht. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De kosten van klein onderhoud komen direct ten laste van de begroting;
- De kosten van groot onderhoud komen ten laste van de reserve (groot) onderhoud. De jaarlijkse dotatie aan deze reserve is gebaseerd op de langjarige prognose van het groot onderhoud;
- De kosten van het vervangingsonderhoud komen ten laste van de (egalisatie)reserve kapitaallasten. De jaarlijkse dotatie aan deze reserve is gebaseerd op de langjarige prognose van de vervangingsinvesteringen;
- De groot onderhoudswerkzaamheden voor het onderdeel straatmeubilair komen direct ten laste van de begroting. In afwijking van de andere beheerdomeinen is hiervoor dus geen reserve getroffen.

Tabel 9 bevat een overzicht van de per beheerdomein benodigde beheerbudgetten. Deze budgetten zijn dus opgebouwd uit een bedrag voor klein onderhoud (exploitatie c.q. niet planmatig onderhoud), een dotatie voor de reserve groot onderhoud (planmatig onderhoud) en een dotatie voor de reserve kapitaallasten (vervangingsinvesteringen).

De tabel bevat de volgende budgetten:

- het in de begroting voor 2025 opgenomen (huidige) budget;
- het benodigde budget per jaar

Onderdeel	Huidige budget	Benodigde budget	Verschil
Wegen	1.422.200	1.517.800	-95.600
Openbaar groen	1.107.900	1.283.200	-175.300
Civiele kunstwerken	38.500	74.500	-36.000
Spelen	104.200	121.000	-16.800
Openbare verlichting	182.700	178.000	4.700
Verkeerregelininstallaties (VRI)	25.700	38.800	-13.100
Straatmeubilair	28.600	42.200	-13.600
Totaal	2.909.800	3.255.500	-345.700

Tabel 9 overzicht beheerbudgetten per beheerdomein

Kanttekeningen bij de tabel:

- De budgetten zijn prijspeil 2025 en niet gecorrigeerd naar inflatie;
- In de beheerbudgetten voor de openbare verlichting zijn de energiekosten niet inbegrepen;
- Alle bedragen zijn in €'s.

In de tabel is rekening gehouden met het versterken van de uitvoeringskracht:

Functie	Fte	Schaal	Dekking	Loonsom
Medewerker Ontwerp & Voorbereiding V	2	8		€151.206
Opslagbedrag				€18.802
Verhoging beheerbudgetten			-€170.008	
Totaal			-€170.008	€170.008
Saldo personele begroting				€0

De netto stijging van de beheerlasten bedraagt daarmee €345.700 - €170.008 = €175.692

Deze stijging wordt kent de volgende oorzaken:

- Beëindiging structurele taakstelling groenbeheer: € 75.000 **
- Verhoging prijzen onderhoud bomen: € 60.000
- Toename areaal/achtergebleven indexering: € 40.000
- ----- +
- Totaal** €175.000

** In de vorige beheerperiode (2020-2025) is een taakstellende bezuiniging van €150k opgelegd. Het is gelukt om deze taakstelling voor 50% uit te voeren. Het lukt echter niet om de resterende €75k in te vullen.

Deze stijging wordt kent de volgende oorzaken:

• Beëindiging structurele taakstelling groenbeheer:	€ 75.000 ²
• Verhoging prijzen onderhoud bomen:	€ 60.000
• Toename areaal/achtergebleven indexering:	€ 40.000
	----- +
Totaal	€175.000

Beschouwing per onderdeel

Wanneer we de resultaten van de verschillende onderdelen/beheerdomeinen bekijken kunnen we op basis van het overzicht een aantal conclusies trekken:

- De totale budgetstijging bedraagt € 345.700. De budgetstijging is het grootst bij de onderdelen openbaar groen, wegen en civiele kunstwerken. Openbare verlichting is het enige onderdeel waar sprake is van een kleine budgetverlaging;
- Bij openbaar groen is sprake van een aanzienlijke stijging van het budget, beëindiging van de structurele taakstelling groenbeheer, een toename van het areaal en een verhoging van de prijzen voor het boomonderhoud zijn hiervan de oorzaken;
- De budgetstijging bij civiele kunstwerken is relatief groot en wordt vooral veroorzaakt door:
 - Toename aantal kunstwerken door areaaluitbreiding;
 - Uitbreiding areaal door betere areaalgegevens;
 - Versterking en vervanging van een aantal bruggen in de komende jaren.
- Voor de toename bij het onderdeel wegen zijn belangrijkste oorzaken van deze toename areaaluitbreiding en een inhaalslag op de extreme prijsstijgingen van de afgelopen jaren.
- Voor het onderdeel openbare verlichting is sprake van een verlaging van het benodigde budget. Deze verlaging heeft direct te maken met de grootschalige vervanging van conventionele naar led-armaturen van de afgelopen jaren. Deze vernieuwing van het areaal heeft geleid tot minder onderhoud.

² In de vorige beheerperiode (2020-2025) is een taakstellende bezuiniging van €150.000 opgelegd. Het is gelukt om deze taakstelling voor 50% uit te voeren. Het lukt echter niet om de resterende €75.000 in te vullen.

6.5 Afstemming tussen de beheerdomeinen, integrale projecten

Om de beheerbudgetten zo optimaal mogelijk te besteden en overlast voor de omgeving zo veel mogelijk te beperken worden de onderhoudsmaatregelen tussen de verschillende beheerdomeinen zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Dit geldt in het bijzonder bij riool- en wegvervangingen (investeringen). Deze maatregelen vormen belangrijke input voor de jaarlijkse meerjarenbegroting.

De afstemming binnen beheer bestaat uit vier stappen:

1. Vaststellen wegen en rioolstrengen die in de komende vier en tien jaar voor vervanging in aanmerking komen.
2. Afstemming van de vervangingen tussen wegen en riolering.
3. Bepalen in hoeverre de andere beheerdomeinen onderhoudswerkzaamheden willen koppelen aan de geplande vervangingen.
4. Bepaling integrale kosten vervangingen.

Bijlagen

Bijlage 1. Algemene Landelijke en gemeentelijke wet- en regelgeving/uitgangspunten

Bijlage 2. Gemeentelijk beleid en regelgeving per beheerdomein

Bijlage 3. Participatiemodel Beheer openbare ruimte

Bijlage 4. Samenstelling, ontwikkelingen en evaluatie per beheerdomein

Wegen

Groen

Staatmeubilair

Openbare Verlichting

Civiele Kunstwerken

Speelvoorzieningen

Bijlage 5. Beweegvriendelijke Omgeving

Bijlage 1. Algemene Landelijke en gemeentelijke wet en regelgeving/Uitgangspunten

Gemeentewet en BBV

Het hebben van beleidsplannen en beheerdocumenten is een vereiste opgenomen in de Gemeentewet (artikel 212). In de begroting en het jaarverslag moet de gemeente een paragraaf onderhoud kapitaalgoederen opnemen (een verplichte paragraaf op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten). Het idee achter de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is een helder en volledig overzicht geven in de onderhoudskosten ten behoeve van het inzicht in de financiële positie van de gemeente.

In (de toelichting op) het BBV worden wegen, riolering, water, groen en gebouwen als verplichte onderdelen van de paragraaf beschouwd. Van deze kapitaalgoederen moeten in de paragraaf zowel het beleidskader als de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling naar de begroting worden aangegeven. De gemeente Oldebroek heeft dit met voorliggend document ook beschikbaar voor het straatmeubilair, de speelvoorzieningen, de openbare verlichting en de civiel technische kunstwerken.

Gebruikerlijk Wetboek

De algemene zorgplicht voor een veilige omgeving is gebaseerd op het Gebruikerlijk Wetboek. Het Gebruikerlijk Wetboek regelt de aansprakelijkheid van beheerders van openbare voorzieningen voor schade van gebruikers. De beheerder is verantwoordelijk voor het uitvoeren van voldoende onderhoud en moet bij geschillen aantonen dat inspectie en onderhoud met optimale zorg zijn uitgevoerd. Beleidsplannen, beheerplannen en beheersystemen zijn hiervoor belangrijke instrumenten.

Duurzaam inkopen

In het klimaatakkoord hebben de VNG en VROM met het Rijk afgesproken dat gemeenten zullen streven naar 100% duurzaam inkopen en zodoende een bijdrage te leveren aan een toekomstbestendige wereld.

Bouwstoffenbesluit

In het bouwstoffenbesluit wordt de verplichting aangegeven met betrekking tot het hergebruik van materialen.

Wegenverkeerswet (WVW 1994)

De Wegenverkeerswet omschrijft de regels wat betreft verkeer. De wet heeft als doel de veiligheid op de weg te garanderen, weggebruikers en passagiers te beschermen, de weg in stand te houden en de bruikbaarheid hiervan te waarborgen, en de vrijheid van verkeer zoveel mogelijk te waarborgen. In deze wet is ook opgenomen dat onder andere gemeentes de bevoegdheid hebben om aanvullende regels hierop toe te passen, mits deze niet in strijd zijn met de in de wet opgenomen regels.

Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV 1990)

Het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990 is een uitvoeringsbesluit bij de Wegenverkeerswet 1994. In het RVV zijn de verkeersregels en verkeerstekens te vinden die in Nederland van toepassing zijn. Daar moet zowel de weggebruiker als de wegbeheerder zich aan

houden. Dit betekent voor verkeersborden dat geen andere bebording mag worden toegepast dan vermeld in bijlage I van het RVV 1990. Hoofdstuk III, paragraaf 2 met daarin de artikelen 76 t/m 81 regelen de verkeerstekens op het wegdek.

Bewegwijzering

Uitgangspunt bij de verdeling van kosten bij de bewegwijzering zijn de wettelijke voorschriften. Op basis van artikel 16 Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994) plaatst de wegbeheerder, al dan niet op verzoek van een derde, de wegwijzers. De wegbeheerder draagt de kosten hiervoor (artikelen 152-157 WVW 1994). Volgens het BABW-artikel 3 vallen verkeersborden onder de definitie 'verkeerstekens'. Alle bepalingen uit het RVV en de BABW die van toepassing zijn op verkeerstekens, zijn dus ook van toepassing op de bewegwijzering.

In het algemeen geldt dat wegwijzers worden geplaatst en verwijderd op kosten van de wegbeheerder of van de eigenaar van de weg. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen kosten die verbonden zijn aan de plaatsing of de verwijdering van verkeerstekens worden doorberekend aan degene voor wie het verkeersteken is geplaatst of verwijderd. Wegbeheerders kunnen eventueel in onderling overleg nadere afspraken maken.

Richtlijn bewegwijzering en NBD

Bewegwijzering is een verantwoordelijkheid van de Nationale Bewegwijzeringsdienst (NBd). De borden waar de NBd primair invloed op heeft zijn:

- Wit op blauw (interlokaal);
- Zwart op wit met blauwe bies (lokaal of object);
- Rood op wit (fiets);
- Tijdelijk maar langer dan 4 maanden.

Gemeente Oldebroek heeft een dienstverleningsovereenkomst met de NBd.

Diverse CROW-publicaties

CROW heeft diverse publicaties uitgebracht waarin richtlijnen, uitgangspunten en voor de diverse onderdelen van het straatmeubilair beschreven staan. De belangrijkste daarvan zijn:

- ASVV 2021 – Aanbevelingen voor verkeersvoorzieningen binnen de bebouwde kom;
- Handboek Wegontwerp;
- Richtlijnen voor de bebakening en markering van wegen
- Reclame langs wegen (publicatie D354)
- Kwalitatief beheer verkeersborden (publicatie 345)
- Richtlijn bewegwijzering 2014 (publicatie 322)
- Richtlijn beheer en onderhoud verkeerstekens (publicatie 188), en
- Richtlijn toegankelijkheid (publicatie 337)

Deze laatste publicatie wordt hieronder in het kort toegelicht.

CROW-publicatie 337 (Richtlijn toegankelijkheid)

Voor het beheerplan straatmeubilair is de CROW-publicatie "Richtlijn toegankelijkheid" van toepassing. Deze bevat richtlijnen voor het toegankelijk inrichten van de openbare ruimte. Mensen – met en zonder beperkingen – moeten zich zonder belemmeringen en naar behoefte kunnen

verplaatsen. Zelfredzaamheid en een zelfstandige mobiliteit zijn belangrijke voorwaarden om aan het maatschappelijke verkeer te kunnen deelnemen. Daarvoor is het nodig dat de openbare buitenruimte, zoals looproutes, bushaltes, parkeerplaatsen, straatmeubilair en reis- en routeinformatie, op orde is.

NEN-EN 12899

Deze norm bestaat uit een aantal onderdelen die technische aspecten van met name bebording voor verkeer beschrijven. Het betreft de onderdelen:

- Verkeersborden;
- Verkeerszuilen;
- Reflectorpaaltjes en retro-reflectoren;
- Productiecontrole;
- Typekeuring;
- Retro reflectieve plaatmaterialen.

Daarnaast wordt verwezen naar de algemene passages in het algemene gedeelte van de beleidsparagraaf over Gemeentewet en BBV, Gebruikerlijk Wetboek, Duurzaam inkopen en het Bouwstoffenbesluit welke ook voor de categorie straatmeubilair relevant zijn.

Wegenwet

In de Wegenwet worden de plichten van overheden beschreven met betrekking tot openbare wegen. In deze wet worden, naast voet- en rijwielpaden, ook bruggen als weg bestempeld. De verantwoordelijkheden die de gemeente naar haar wegen toe heeft, heeft ze zodoende ook voor haar bruggen. Volgens artikel 15 is de gemeente verplicht een weg te onderhouden, wanneer deze tot openbare weg is bestempeld. Daarnaast is de gemeente volgens artikel 16 verplicht ervoor te zorgen dat een openbare weg in goede staat verkeert. Het onderhoud van beschoeiingen en damwanden kan daarbij ook dienen ten behoeve van het in stand houden van de weg.

Waterwet

De Waterwet beschrijft de zorgplicht die overheden hebben voor het voorkomen of beperken van overstromingen, wateroverlast, en -schaarste, het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en het vervullen van maatschappelijke functies door deze watersystemen. In deze wet wordt ook de beheer- en zorgplichten met betrekking tot het waterbeheer bij de overheid belegd. Beschoeiingen en damwanden hebben als doel te voorkomen dat waterbeheersing belemmerd wordt. Verder is de algemene aansprakelijkheid die de gemeente heeft over de kwaliteit van het water van belang wanneer over het beheer en onderhoud van beschoeiingen en damwanden wordt gesproken.

NEN 2767-4: Condiëtiemeting van Infrastructuur

Aan de hand van de relatief nieuwe norm NEN 2767-4, is het mogelijk om op een objectieve wijze de conditie van een infrastructureel object te bepalen. In deze beleidsparagraaf betreft het de civieltechnische kunstwerken. De conditiëtiemeting is een visuele, niet-destructieve inspectie, waarbij gelet wordt op waarneembare gebreken of symptomen van gebreken (bijvoorbeeld trillingen, of 'vreemde' geluiden). Er wordt alleen gebruik gemaakt van eenvoudige hulpmiddelen.

Constructieve veiligheid civiele kunstwerken (CROW-CUR A124)

Deze CROW-CUR Aanbeveling geeft weer hoe de constructieve veiligheid van bruggen en viaducten

wordt beoordeeld. Zo helpt de aanbeveling decentrale overheden om bestaande en verouderde bruggen en viaducten optimaal te benutten. Bestaande bruggen en viaducten van decentrale overheden die volgens deze methode zijn beoordeeld, voldoen aantoonbaar aan de vigerende normen (NEN 7800-serie) en regelgeving voor constructieve veiligheid.

NEN 6706:2007 nl: TGB 1990-Verkeersbelasting op bruggen

NEN 6706 legt de veranderlijke verkeersbelastingen (weergegeven via modellen en vastgelegd door middel van representatieve waarden) als gevolg van weg-, voetgangers-, fiets- en spoorwegverkeer vast alsmede, indien nodig, de dynamische effecten (w.o. de invloed van de centrifugaal belasting), belastingen als gevolg van remmen en aanzetten, bijzondere belastingen en bijzondere transporten.

Richtlijn voor de openbare verlichting: NPR 13201+A1

De verlichtingskwaliteit is (nog) niet via wettelijke of andere bindende bepalingen geregeld. Er bestaan wel richtlijnen voor het ontwerp. Sinds 2018 is de praktijkrichtlijn NPR 13201+A1, als opvolger van de ROVL-2011, van kracht. De NPR tendeeert naar meer in plaats van minder licht (daar waar de ROVL 2011 ten opzichte van de oude NPR juist tendeerde naar minder licht) en sluit vanuit die optiek minder aan bij de duurzaamheidsgedachte. De NPR is een richtlijn en geen wet. De gemeente hanteert de NPR13201-2018 als richtlijn. Daarbij gaat zij uit van een verlichtingssterkte van ca. 80% van de norm. Daarnaast geldt voor de gebieden in de Ecologische Hoofdstructuur “niet verlichten, tenzij” als uitgangspunt, hetgeen conform de uitgangspunten van de provincie is.

In 2014 is de Richtlijn voor Actieve Markering gepubliceerd door de NSVV. In deze richtlijn worden op basis van praktijkervaring handvatten geboden voor het toepassen van actieve markering. Deze richtlijn biedt een standaardisatie, waarmee producenten betere producten kunnen ontwikkelen en geeft de weggebruiker een vertrouwd beeld. Deze actieve markering zou een oplossing kunnen bieden in gebieden waar reguliere openbare verlichting ongewenst is, zoals natuurgebieden.

Eveneens in 2014 heeft de NSVV in de nieuwe “Richtlijn Lichthinder” gepubliceerd. Hierin zijn 5 eerdere richtlijnen over lichthinder samengevoegd, geactualiseerd en aangevuld. Met deze richtlijn wordt beoogd een stap te zetten richting een evenwicht tussen natuur, mens en techniek. Gemeente Oldebroek conformeert zich aan deze richtlijn aan de hand van de waarden toegekend aan stedelijke omgeving. Klachten over lichthinder worden individueel behandeld in relatie tot de richtlijn lichthinder.

Politie Keurmerk Veilig Wonen

In 1999 is het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) landelijk als richtlijn ingevoerd. Het PKVW is een veiligheidskeurmerk dat kan worden afgegeven wanneer een ruimte of gebied aan vastgestelde voorwaarden voor sociale veiligheid voldoet. Openbare verlichting vormt een klein deel van de basiseisen van het keurmerk. Het PKVW conformeert zich voor de openbare verlichting aan de NPR 13201-1.

Hoewel gemeente Oldebroek zich niet conformeert aan het PKVW, voldoet de gemeente aan de meeste van de in het PKVW opgenomen eisen. Aan twee eisen wordt niet voldaan. Zo voorziet de gemeente achterpaden niet standaard van openbare verlichting. De verantwoordelijkheid voor het wel of niet verlichten van achterpaden ligt of bij de woningbouwcorporatie of bij de huiseigenaren. Daarnaast dimt gemeente Oldebroek haar openbare verlichting in de nachtelijke uren. Hierdoor wordt in de nachtelijke uren niet voldaan aan het minimale gevraagde lichtniveau vanuit het PKVW.

Wet natuurbescherming/Omgevingswet

De Omgevingswet vervangt per 1 januari 2024 de in januari 2017 ingevoerde Wet natuurbescherming. De Wet voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten en kan daarmee uiteenlopende gevolgen hebben voor de gemeente Oldebroek. Als aangetoond kan worden dat verlichting verstorend is voor bepaalde plant- of diersoorten, kan op basis van deze wet worden besloten dat de lichtbron aangepast of verwijderd moet worden. Naast de Wet Natuurbescherming heeft Nederland ook de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd in de (Omgevings)wetgeving. Deze richtlijn voorziet in de bescherming van leefgebieden van verschillende planten- en diersoorten. De aangewezen Vogel- en Habitatrichtlijngebieden genieten een speciale bescherming, waardoor plannen/projecten met significante gevolgen voor een dergelijk gebied moeten worden getoetst aan bepaalde eisen. Verlichting kan negatieve gevolgen hebben voor flora en fauna en toetsing van dit aspect is dan ook noodzakelijk binnen de omschreven richtlijngebieden.

Uit wetenschappelijk onderzoek komen sterke bewijzen naar voren dat de openbare verlichting in het buitengebied en natuurgebieden schadelijke gevolgen heeft op flora- en faunapopulaties.

Kunstmatige verlichting kan nadelige gevolgen hebben voor de voortplanting, oriëntatie, het biologische ritme, seizoenmigratie, versnippering van leefgebieden en het ongeschikt raken van foerageergebieden voor diersoorten.

Vanuit de ecologie is verlichting in het buitengebied en in natuurgebieden dus niet wenselijk. Maar daarnaast kan de noodzaak van goede verlichting in de openbare ruimte vanuit het oogpunt van verkeers- en sociale veiligheid niet onderschat worden. Daarom moet de verlichting in het buitengebied goed afgestemd worden om de natuur te beschermen en de biodiversiteit te behouden. Vanuit deze gedachte is het raadzaam om maatregelen in de natuurzones te overwegen, zoals:

- verlichting weg te laten;
- verlichting aan te passen of vervangen door afgeschermd verlichting
- actieve markering
- te kiezen voor automatisch dimmende lichtbronnen of voor andere ecologisch verantwoorde mogelijkheden.

Het buitengebied van de gemeente Oldebroek bestaat voor een groot deel uit NNN (Natuur Netwerk Nederland) -gebieden waar terughoudendheid met licht het uitgangspunt is. Uitbreiding van openbare verlichting in deze gebieden is niet gewenst. Tevens dient de openbare verlichting niet storend te zijn (in of nabij het gebied) voor flora en fauna en zal dit conform de wet worden gehandhaafd. Ook bijna alle Natura 2000-gebieden vallen onder het NNN.

SER Energieakkoord

In 2013 is door de Sociaal-Economische Raad (SER) het energieakkoord gepresenteerd, wat het energie- en klimaatbeleid tot 2030 bevat. Het akkoord is tot stand gekomen en ondertekend door ruim veertig organisaties, waaronder overheidsorganisaties zoals de Rijksoverheid, het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen. In het akkoord zijn afspraken gemaakt op het gebied van energiebesparing, schone technologie en klimaatbeleid. Deze afspraken moeten uiteindelijk leiden tot een betaalbare en schone energievoorziening, werkgelegenheid en kansen voor Nederland in de schone technologiemarkten. Op het gebied van verduurzamen van openbare verlichting (en verkeersregelinstallaties) bevat het energieakkoord een belangrijke ambitie. Hiervoor zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- 20% energiebesparing in 2020 ten opzichte van 2013.
- 50% energiebesparing in 2030 ten opzichte van 2013.
- 40% van de OVL is voorzien van slim energiemanagement in 2020.
- 40% van de OVL is energiezuinig in 2020.

Deze doelstellingen gelden voor heel Nederland. Dit komt neer op de openbare verlichting en verkeersregelinstallaties van alle overheden gezamenlijk. Reeds uitgevoerde besparingsmaatregelen in de periode tot 2013 tellen hierbij ook mee en kunnen gerekend worden tot de derde en vierde doelstelling. Hoewel er geen nulmeting uit 2013 is, kunnen we wel met grote waarschijnlijkheid concluderen dat gemeente Oldebroek inmiddels (ruimschoots) aan de doelstellingen van het Energieakkoord voldoet. Tussen 2019 en 2023 is namelijk een energiebesparing van 44% gerealiseerd.

Openbare Verlichting, NEN-1010 en NEN-3140

Openbare verlichting is een elektrotechnische installatie en daarom zijn zowel de NEN-1010 als de NEN-3140 van belang. Waar de ene de veiligheid van de laagspanningsinstallatie beschrijft, geeft de ander aan hoe hier bedrijfsmatig veilig mee om moet worden gegaan. De NEN-1010 “Veiligheidsbepalingen voor laagspanningsinstallaties” is dé norm voor elektrotechnische laagspanningsinstallaties in woningen, gebouwen en infrastructuur. Deze norm heeft betrekking op het veilig aanleggen van nieuwe installaties, maar ook op aanpassingen van bestaande installaties. De NEN-3140 “Bedrijfsvoering van elektrische installaties - Laagspanning” is van toepassing op de bedrijfsvoering van elektrotechnische laagspanningsinstallaties in woningen, gebouwen en infrastructuur. Deze norm beschrijft het veilig werken aan en met deze installaties. Het wordt gezien als juridisch sterkste methode om aantoonbaar te voldoen aan de eisen in het Arbobesluit met betrekking tot veilig werken aan en met de genoemde installaties. Als uitvloeisel van de NEN-3140 is er binnen de gemeentelijke organisatie ook een installatieverantwoordelijke (IV'er) aanwezig. Gemeente Oldebroek beschikt niet over een eigen OVL-netwerk met uitzondering van het industrieterrein H20. Dit gebied is in beheer gebracht bij Liander, die ook het net voedt vanuit haar voedingskasten. Liander voert naast beheer ook de regie over de veiligheid van de ondergrondse installatie.

Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

De veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS)

Certificering

Het speeltoestel moet gecertificeerd zijn. Een geldig certificaat van goedkeuring (zie Bijlage III. bij artikel 6, eerste lid van de Warenwetregeling attractie- en speeltoestellen 2023 van een door de minister aangewezen keuringsinstelling (AKI) of een daarmee gelijkgesteld certificaat per toestel moet aanwezig zijn. Is dit niet het geval, dan moet de beheerder het voor in gebruik name laten keuren door een (AKI). Speeltoestellen die al vóór 26 maart 1997 in gebruik waren, behoeven geen typekeuring te ondergaan door een AKI. De beheerder moet er dan wel van verzekerd zijn dat het speeltoestel veilig is.

Ook moet elk type gekeurd speeltoestel zijn voorzien van een Merk van Goedkeuring (MvG). Een merk van goedkeuring wordt zichtbaar aangebracht op het toestel, hierdoor is ook voor gebruikers goed te zien dat het toestel is goedgekeurd door een AKI. Op zo'n merk van goedkeuring staat informatie over onder andere de AKI die het toestel heeft goedgekeurd, maar ook het nummer van het certificaat van goedkeuring. Zo is het makkelijker om het toestel aan het certificaat te koppelen tijdens bijvoorbeeld inspecties van de NVWA.

Inspectie

Speeltoestellen moeten regelmatig (frequentie niet nader gespecificeerd) geïnspecteerd worden. De beheerder controleert zelf of het gebruik van het toestel nog steeds veilig is. Met de resultaten van deze inspecties moet ook beoordeeld worden welke acties ondernomen moeten worden voor het veilig houden van het toestel. De benodigde reparaties of herstelwerkzaamheden moeten ook daadwerkelijk uitgevoerd worden, binnen een verantwoorde tijdsduur. De beheerder kan de controles ook uitbesteden aan een inspectiebureau.

Verkeersregelinstallaties

Sinds 1 juli 2019 geldt de Regeling Verkeerslichten. De Regeling verkeerslichten bevat een groot aantal voornamelijk technische eisen aan verkeerslichten. Voor wegbeheerders is deze regeling van groot belang voor een veilige en optimale doorstroming.

Normen voor de verkeersregelinstallaties: De hierboven genoemde Regeling verkeerslichten schrijft voor dat een verkeerlichtinstallatie moet voldoen aan de NEN-EN-12368 en NEN 3322.

Provinciaal beleid OVL

Door de gemeente Oldebroek loopt de provinciale weg N308. Deze weg wordt beheerd door de provincie Gelderland. Sinds het opheffen van de VRI bij de oude afrit Wezep op de A28 is er in het gemeentelijk beheergebied geen VRI meer in provinciaal beheer.

Bijlage 2. Gemeentelijk beleid en regelgeving per beheerdomein

Omgevingsvisie

Op 28 november 2018 is de eerste versie van de Omgevingsvisie voor de gemeente Oldebroek vastgesteld. Hiermee is het eerste overkoepelende raamwerk voor de gemeente op- en vastgesteld.

Missie Oldebroek: Natuurlijk dynamisch

Oldebroek is een woongemeente van agrarische oorsprong, met aandacht voor elkaar en met een fraaie omgeving, in en buiten de kernen, waar het goed recreëren en verblijven is. Oldebroek wil optimaal inspelen op de kracht van de mensen, de pracht van het landschap, de unieke ligging en de ondernemingsgeest. Als gemeente Oldebroek zetten we in op de volgende koers:

- Rustige, groene woongemeente in een dynamische omgeving
- Ieder dorp een aantrekkelijk hart, daar werken we samen aan
- Oldebroek: een groen, sportief en compleet fiets- en wandelgebied
- Werkgelegenheid is onmisbaar in een aantrekkelijke woongemeente
- Goede bereikbaarheid is noodzakelijke basisvoorwaarde voor leefbaarheid en vitaliteit
- Oldebroek klimaatneutraal

Lioor, voor alle beheerdomeinen

De kaders voor de (her)inrichting van de openbare ruimte bij nieuwbouw en onderhoudsprojecten staan genoemd in de Leidraad Inrichting en Ontwerp Openbare Ruimte (LIOOR).

Bij het opstellen van deze inrichtingseisen is rekening gehouden met de consequenties voor het toekomstig beheer en onderhoud omdat het principe van beheerbewust ontwerpen is toegepast. Dit betekent dat de gestelde eisen bijdragen aan een balans/optimum tussen ontwerp, gebruiker en het beheer. Al bij het ontwerpen van de nieuwe of aangepaste openbare ruimte wordt niet alleen rekening gehouden met de toekomstige gebruikers maar ook de (kosten) van het toekomstig beheer. Met het opstellen van de beheerdocumenten is geïnventariseerd waar aanpassing van het Lioor nodig is. Deze aandachtspunten worden meegenomen bij de actualisatie van het Lioor in 2025.

Straatmeubilair

Straatmeubilair is qua onderhoudsbudget een relatief kleine beheercategorie. Het aantal objecten is daarbij echter relatief erg groot. De inspanning om van alle objecten relevante informatie in te zamelen, te verwerken en actueel te houden is daarmee relatief groot. Als uitgangspunt bij de opzet en organisatie van het beheer geldt daarom dat de beheerinspanningen ten allen tijde in verhouding moeten staan tot de (financiële) waarde van het areaal. Dit impliceert een pragmatische, risico gestuurde aanpak waarbij voor de verschillende type objecten verschillende beheermethodieken kunnen worden gekozen.

Het beleid en de inrichtingskeuzes richten zich op een zo beperkt mogelijk aantal objecten in de openbare ruimte. Voor een sober en doelmatig beheer zijn ten aanzien van de bebording de volgende uitgangspunten vastgesteld:

- Het beheer van RVV*-borden (inclusief de onderborden) en straatnaamborden heeft voorrang boven de andere borden.
- Uitgangspunt is een overmaat aan bebording in de gemeente tegengaan. Bij mogelijke vervanging wordt daarom eerst getoetst of het bord nog functioneel en/of noodzakelijk is.

- Uitgangspunt bij deze overweging is dat de afweging integraal en situationeel wordt bekeken in afstemming met de politie. Actieradius hiervoor is vastgesteld op een omtrek van 150 meter rondom het te vervangen bord.

* RVV = Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens

Bij de beoordeling van het al dan niet plaatsen van een bank spelen de volgende aspecten een rol:

- Type en uitvoering is gericht op een optimaal gebruik en voor een breed publiek.
- Voor locatiebepaling wordt getoetst op:
 - Positionering t.o.v. zon/schaduw/drup
 - Of er binnen 150 meter geen andere bank of bruikbaar rustobject (bv. hoge trap of rand van een plantenbak) aanwezig is
 - Bereikbaarheid van de bank moet goed en logisch zijn
 - Bij verzoeken voor nieuwe banken wordt altijd samen met de beheerder en DCA de nut, noodzaak en locatie bepaald
 - Recreatieve/toeristische belangen worden meegenomen in de afwegingen tot het overgaan van de plaatsing van een bank (juiste bank op de juiste plek).

Lokaal Preventie- en Sportakkoord

Het Lokaal Preventie- en Sportakkoord (vastgesteld door het college in maart 2020) richt zich op onder andere gezonde leefstijl van inwoners in de gemeente Oldebroek. Hierin wordt voorop gesteld dat bewegen in de openbare ruimte gestimuleerd moet worden. Dit sluit aan bij het feit dat de gemeente Oldebroek nu ook al JOGG (jongeren op gezond gewicht) gemeente is. Speelplekken spelen hier een belangrijke rol in aangezien dit plekken zijn waar kinderen kunnen spelen en bewegen. De sportplekken zijn ingericht met sport- en beweegtoestellen voor jongeren en volwassenen om zo bewegen meer te stimuleren. De voorwaarde voor het plaatsen van sport- of speeltoestellen is dat er afstemming met de buurt is over het gebruik ervan. Daarnaast bieden we ook aanbieders (zoals sportverenigingen) van toestellen of andere voorzieningen ook de mogelijkheid bij te dragen aan een goed gebruik van de plekken door bijvoorbeeld een beweegprogramma op de plekken. Bij het herinrichten van speelplekken, ook in het kader van het Lokaal Preventie- en Sportakkoord, wil de gemeente met de speel- en beweegplekken rookvrij maken. Vanaf augustus 2020 zijn de speeltuinverenigingen verplicht rookvrij.

Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving

Uitvoeringsprogramma gezondheidsbeleid '2022-'2025: Ons inzetten voor een groene en gezonde leefomgeving voor iedereen. Integraal werken geïnspireerd door de 'Amsterdamse Gezondheidslogica' met de eigen 'Principes gezond Oldebroek' (zie afbeelding) met als acties:

- De Groene Stad Challenge gebruiken we om in te zetten om de gezondheid in de leefomgeving te verbeteren. Voorbeeld: door gezondheid en groencijfers over elkaar te leggen kunnen we zien waar we in moeten zetten. Zo werken we aan groene, gezonde wijken.
- BOSS-plekken 12-100: We ontwikkelen drie ontmoetings- en beweegplekken voor 12-100 jarigen in onze gemeente, waar op een eigentijdse manier ontmoeting en beweging gestimuleerd wordt. Deze worden geïntegreerd in het speelplekkenplan over de gehele gemeente

Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein: *We geven ontmoeting vorm bij nieuwe woonprojecten of wijken. Daarnaast houden we in de fysieke omgeving rekening met de toekomstige bewoners. We houden rekening met spelen, bewegen en ontmoeten voor jong en oud. Zo realiseren we voor alle*

leeftijden een toegankelijke omgeving. Bij elk woonproject is beschreven hoe ontmoeting vorm krijgt en hoe de fysieke omgeving ruimte geeft aan jong en oud.

Een vak is groen wanneer een principe bijdraagt aan het gezondheidsthema.		Gezondheidsthema's						
		Bewegen	Ontmoeting en sociale verbinding	Rust en stilte	Gezond voedsel aanbod	Rookvrij	Schone lucht	Klimaat- en hittebestendige leefomgeving
Principes gezond Oldebroek	1. Fietzers en voetgangers krijgen ruim baan							
	2. Een gezond Oldebroek is een groen Oldebroek							
	3. Er is ruimte voor ontmoeting en verbinding							
	4. Buurten zijn prettig voor ouderen							
	5. De schoolomgeving is gezond in het bijzonder							
	6. Er is schone lucht voor iedereen							
	7. Oldebroek is bestand tegen klimaatverandering							
	8. Gebouwen en buitenruimten dragen bij aan gezondheid							

Inclusie

In de Oldebroekse Inclusie Agenda 2024-2026 is de grote ambitie: *Inwoners met een beperking kunnen op een gelijkwaardige manier meedoen aan alle activiteiten en gebruik maken van alle voorzieningen in Oldebroek.* Hierin wordt beschreven dat bij het maken van plannen, beleid en andere initiatieven rekening gehouden wordt met de toegankelijkheid voor inwoners met een beperking. De volgende acties sluiten aan bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte:

De genoemde speerpunten uit de agenda:

- Een toegankelijke openbare ruimte gaat over veel verschillende zaken en vraagt expertise en afspraken. Dit wordt meegenomen bij de actualisatie van het Lioor. Daarin kun je bijvoorbeeld criteria opnemen zoals hoe steil een hellingbaan maximaal mag zijn, welke aspecten altijd getoetst worden en welke situaties je in de komende jaren gaat aanpakken.
- Bij de uitvoering van het beleidsplan sociaal domein 2024 - 2027 werken we actief mee aan de ambitie vanuit de inclusie agenda. Daarbij trekken we op met ervaringsdeskundigen om goed zicht te houden hoe (nieuw) beleid of initiatieven ontwikkelen. We zetten in op sterke inclusieve wijken en buurten, waar iedereen actief aan kan deelnemen.
- We bespreken de veiligheid en toegankelijkheid van huidige looproutes en oversteekplaatsen met ervaringsdeskundigen en voeren verbeteringen door.

Bijlage 3. Participatiemodel Beheer openbare ruimte

Nr.	Project of activiteit	Onderhoudscategorie	Participatieniveau	Communicatievormen	Wat is bespreekbaar?	Wat is niet bespreekbaar?
Wegen en Water en riolering						
1	Wegreparaties en calamiteitenherstel	Klein onderhoud	Niet informeren		Niets	Herstelmaatregel, uitvoeringsperiode
2	Aanleg verharde berm buitengebied	Groot onderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website of bericht in regionale krant	Uitvoeringsperiode (eventueel)	Onderhoudsmaatregel
3	Vervanging deklaag / overlaging	Groot onderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Uitvoeringsperiode (eventueel)	Onderhoudsmaatregel
4	Wegreconstructie	Vervangingsonderhoud	Raadplegen	Inloopavond of informatieavond	Uitvoeringsperiode, kleine profielaanpassingen	Onderhoudsmaatregel, aantal/locatie parkeerplaatsen
5	Wegreconstructie i.c.m. rioolvervanging	Vervangingsonderhoud	Adviseren	Informatieavond of klankbordgroep	Uitvoeringsperiode, kleine profielaanpassingen, afkoppelen	Onderhoudsmaatregel, aantal/locatie parkeerplaatsen
6	Kleine reparatie- en herstelwerkzaamheden riolering	Klein onderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Niets	Herstelmaatregel, uitvoeringsperiode
7	Relining	Groot onderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Niets	Herstelmaatregel, uitvoeringsperiode
Openbaar groen						
8	Maaien en snoeien	Regulier onderhoud	Niet informeren		Niets	Onderhoudsmaatregel
9	Onderhoud bomen	Regulier onderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Niets	Onderhoudsmaatregel
10	Kappen/aanplant nieuwe bomen	Vervangingsonderhoud	Informeren	Publicatie kapaanvraag	Niets	
11	Omvorming plantsoenen	Vervangingsonderhoud	Informeren	Brief	Niets	
12	Omvorming groen naar wadi	Vervangingsonderhoud	Informeren	Enquête of inloopavond	Locatie wadi	
13	Renovatie groen	Vervangingsonderhoud	Raadplegen	Enquête of inloopavond	Locatie, soortkeuze (vooraf afgestemde lijst)	Uitvoeringsperiode
Civiele kunstwerken						
14	Reparatie- en conserveringswerkzaamheden	Klein onderhoud	Niet informeren		Niets	Onderhoudsmaatregel
15	Reinigingswerkzaamheden	Klein onderhoud	Niet informeren		Niets	Onderhoudsmaatregel
16	Vervanging houten onderdelen	Klein onderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Niets	Onderhoudsmaatregel
17	Vervanging slijtlaag/asfalt	Klein onderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Niets	Onderhoudsmaatregel
18	Groot onderhoud kunstwerk	Groot onderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Niets	Onderhoudsmaatregel
19	Vervanging kunstwerk	Vervangingsonderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Niets	Onderhoudsmaatregel
Openbare verlichting en Verkeersregelinstantaties						
20	Reparatie- en reinigingswerkzaamheden OV-masten en -armaturen	Klein onderhoud	Niet informeren		Niets	Onderhoudsmaatregel
21	Vervanging OV-masten, -armaturen en/of -lampen	Vervangingsonderhoud	Informeren	Eventueel melding op website	Niets	Locatie en type masten, armaturen en lampen
22	Vervangen conventionele verlichting door led-verlichting	Vervangingsonderhoud	Informeren	Eventueel melding op website	Eventueel: type armatuur op basis van keuzelijst	Locatie en type masten (eventueel)
23	1e lijnsonderhoud VRI's (onderhoud aan k+l en detectielussen, masten en portalen, lantaarns)	Klein onderhoud	Niet informeren	Eventueel melding op website	Niets	Onderhoudsmaatregel
24	2e lijnsonderhoud VRI's (onderhoud aan verkeersregelautomaat)	Klein onderhoud	Niet informeren	Eventueel melding op website	Niets	Onderhoudsmaatregel
25	Vervanging VRI	Vervangingsonderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Niets	Onderhoudsmaatregel
Speelvoorzieningen en Straatmeubilair						
26	Reparatie-, schilder en reinigingswerkzaamheden	Klein onderhoud	Niet informeren		Niets	Onderhoudsmaatregel
27	Vervanging valondergrond	Groot onderhoud	Niet-informeren			
28	Vervanging speeltoestellen	Groot onderhoud	Informeren	Mail, brief, melding op website, bericht in regionale krant	Niets	Type speeltoestellen
29	Reconstructie speelvoorziening	Vervangingsonderhoud	Raadplegen	Inloopavond of informatieavond	Type speeltoestellen (op basis van keuzelijst)	Type valondergrond

Bijlage 4. Samenstelling, evaluatie en ontwikkelingen per beheerdomein

Voor elke beheerdomein is hieronder aangegeven uit welke onderdelen deze bestaat. Daarbij volgt voor alle beheerdomeinen een evaluatie over afgelopen planperiode en een uiteenzetting over de ontwikkelingen.

Wegen

Samenstelling

De gemeente Oldebroek heeft ruim 1,6 miljoen vierkante meter verharding in beheer. In 2020 was het te beheren wegenareaal 1.552.000 m² groot, door uitbreiding van wegareaal is er sindsdien circa 5% te beheren oppervlakte bijgekomen. Daarnaast is er een achterstand in het databeheer bijgewerkt, hetgeen ook tot een areaaltoename heeft geleid, waardoor het totale wegenareaal nu ruim 1.672.000 m² bedraagt. Totaal is er ten opzichte van 2020 (vorige meetpunt) een areaaltoename geweest van 7%. Het areaal is onderverdeeld in verschillende verhardingstypen. Het beheerdomein wegen bestaat afgerond uit:

- asfaltverhardingen: 1.050.000 m²
- elementenverhardingen: 550.000 m²
- betonverhardingen: 40.000 m²
- overige verhardingen: 30.000 m²

Evaluatie

Op grond van de ervaringen uit de afgelopen planperiode zijn de volgende knel- en verbeterpunten geconstateerd:

- De wegen verkeren in het algemeen in goede staat, 86,7% verkeert in goede tot uitstekende kwaliteit. 13,3% is gekwalificeerd op niveau C en D³, waarvan 10,9% als niveau D. Met name de elementenverhardingen worden gekwalificeerd als niveau D. Volgens beleidsplan mag maximaal 10% in niveau C en D zitten. Deze beleidsdoelstelling wordt niet gehaald.
- Langs diverse wegen (met name in het buitengebied) is betonnen bermverharding nodig ter bevordering van de verkeersveiligheid en vermindering van schades van de berm en wegranden. Afgelopen jaren is deze bermverharding al op diverse plaatsen toegepast en gedekt vanuit het reguliere onderhoudsbudget. Dit gaat dus ten koste van het budget voor regulier onderhoud. Komende jaren is de wens om dit langs meerdere wegen aan te brengen. Omdat het “nieuw werk” betreft dient dit te worden gedekt vanuit investeringsbudgetten. Hierin is in het huidige beheerplan niet voorzien en wordt dit daarom in het beheerplan financieel verwerkt.
- Het huidige databeheersysteem is onvoldoende op orde.
- Het in het beheerplan 2021-2025 opgenomen proces wegbeheer (bijlage D) dient beter te worden geïmplementeerd en geoptimaliseerd. Dit komt ook door het niet volledig ingevulde data in het databeheersysteem.

³ Conform CROW beeldkwaliteitscatalogus, waarin A+ = nieuwstaat en A = mooi en comfortabel, B = functioneel, C = matig, D = ondermaats.

- Uit het vastgestelde GVVP volgt dat een aantal wegcategorieën een andere inrichting behoeven. Het gaat dan met name om de wegen met snelheidsregime 30 km/u en op een aantal plekken 50 km/u. In 2025 wordt een studie uitgevoerd naar welke wegprofielen hierbij passen. Het doorvoeren van deze wijzigingen wordt opgenomen in het meerjaren-onderhoudsprogramma voor wegen.
- Vanwege toename van extreme regenval in korte tijd wordt vanuit oogpunt van waterbeheer en klimaatadaptatie gekozen voor meer bovengrondse afvoer (dit kan ook over de weg heen) en berging van hemelwater.

Ontwikkelingen

We signaleren op het vlak van de wegen een aantal (recente) ontwikkelingen waar nog geen concreet beleid voor is ontwikkeld en waar als aanbeveling geldt om hiervoor in de komende planperiode concrete beleidsregels op te stellen. Genoemd worden:

- Duurzaamheid: lage temperatuur asfaltbeton is de nieuwe standaard, dit wordt ook in nieuwe bestek opgenomen.
- Toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mensen met een (fysieke) beperking. Veilige oversteekpunten en goede looproutes. In samenspraak met het team Samenleving houden we vinger aan de pols ter verbetering van de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mensen met een (fysieke) beperking.
- Waterdoorlatende bestrating (grasbetonkeien) in parkeervakken ten behoeve van klimaatdoelstellingen. In overleg met het team Ruimte maken we per project de afweging of het toepassen van bovenstaande haalbaar en gewenst is.
- In de Zeuven Heuvels in Wezep is een pilot uitgevoerd met waterpasserende bestrating. Dit project is in 2023 in gebruik genomen. Komende beheerperiode wordt gemonitord of de effecten en kosten voor beheer en onderhoud overeenkomen met wat vooraf ingeschat is.

Civiele Kunstwerken

Definitie beheerdomein

Het beheerdomein civiele kunstwerken bestaat uit bruggen, duikers, geluidschermen, keerwanden/damwanden en beschoeiing. Het huidige areaal bestaat op dit moment uit 43 objecten. Deze zijn als volgt over de categorieën verdeeld:

- 5 betonnen bruggen;
- 9 houten bruggen;
- 1 stalen brug;
- 2 kunststof bruggen;
- 12 betonnen duikers;
- 1 stalen duiker;
- 2 geluidschermen;
- 4 keerwanden/damwanden;
- 7 houten beschoeiingen.

De duikers in bovenstaand overzicht bevinden zich met name onder grotere wegen. Daarmee vormen zij een groter risico binnen het risico gestuurd beheer en vallen daarmee onder dezelfde beheersystematiek als de grotere civiele objecten.

Daarnaast zijn er nog circa 3.500 (in het algemeen) kleinere duikers onder de inritten naar weilanden en woningen in het buitengebied. Omdat de kosten van een algehele schouw van deze duikers niet in verhouding staan tot de huidige jaarlijkse investeringskosten, zijn deze objecten niet opgenomen in het reguliere (risico gestuurde) beheer. De duikers zijn ook niet in kaart gebracht. De duikers worden momenteel melding gestuurd onderhouden, gerepareerd of vervangen.

Evaluatie

Op grond van de ervaringen uit de afgelopen planperiode constateren we het volgende:

- Het aantal civiele kunstwerken is toegenomen van 28 naar 43, dat is 54% toename. Dit als gevolg van uitbreiding areaal, toevoeging categorie beschoeiingen aan civiele kunstwerken en een gedegen inventarisatie waarbij een aantal tot nu toe niet opgenomen kunstwerken toegevoegd moest worden.
- De kunstwerken verkeren, met uitzondering van de bruggen, in het algemeen in redelijke staat.
- De betonnen en stalen duikers zijn in goede staat, de betonnen, kunststof en houten bruggen in matige staat, en de overige objecten in goede staat.
- De algehele staat van één van de houten bruggen zit onder het door de gemeente gewenste onderhoudsniveau “matig”. De algehele staat van dit kunstwerk is dermate slecht dat deze met prioriteit vervangen moet worden;
- Daarnaast is voor twee betonnen bruggen geconcludeerd dat herstel economisch gezien niet meer rendabel is. Dit betekent dat voor deze twee bruggen op korte termijn levensduur verlengend onderhoud c.q. versterking noodzakelijk is.

Ontwikkelingen

We voorzien voor deze planperiode de volgende ontwikkelingen:

- We versterken de Vendenbrug en brug Oosterweg, vervangen de brug nabij Bovenstraatweg 2 en de houten damwand bij brug Zwartweg.
- Omwille van de duurzaamheid reinigen we structureel (eens per twee jaar) de houten onderdelen van de kunstwerken.
- Ter plaatse van de contactvlakken van houten onderdelen hoopt zich vaak vocht en vuil op. Bij hoge vochtgehaltes in het hout ontwikkelen zich schimmels die houtrot veroorzaken. Om dit te voorkomen passen we daarom bij groot onderhoud, vervanging van onderdelen en bij aanleg van nieuwe houten objecten voortaan een duurzame detaillering toe. Dit verlengt de levensduur, zo is de verwachting, aanzienlijk.
- In de praktijk blijkt dat betonbruggen met open verhardingen gevoelig zijn voor lekkage en indringing van dooizouten. Bij toekomstige vervangingen passen we daarom bij dergelijke constructies een membraan aan de bovenzijde van de constructie toe.
- Een aanzienlijk deel van de 3500 kleine duikers die op dit moment melding gestuurd worden beheerd en onderhouden zijn in de jaren tussen 1950 en 1980 aangelegd en bereiken in de komende decennia het (theoretische) einde van hun levensduur. Dit betekent dat de vervangingsomvang van, op dit moment, enkele duikers per jaar, langzaamaan toe zal gaan nemen naar, naar schatting, zo’n 50 per jaar in 2040. In de raming van de beheerbudgetten is rekening gehouden met een stijging van het aantal vervangingen naar 10 per jaar in de planperiode. Vanwege de verwachte toename van het aantal vervangingen monitoren we de ontwikkeling van het aantal vervangingen van kleine duikers, en passen indien nodig onze financiële prognoses hierop aan.

- We brengen in kaart welke duikers als gevolg van de klimaatverandering vergroot moeten worden.
- We stellen een professionele raamovereenkomst op voor het beheer en onderhoud vanaf 1 januari 2027, met duidelijke incentives voor de onderhoudsaannemer.
- Onderdeel van de beheersystematiek is het periodiek inspecteren van de kunstwerken, zodat schades/gebreken en risico's tijdig worden vastgesteld. Hierbij gaan we uit van een instandhoudingsinspectie van eens per twee jaar.
- We brengen voor de bruggen en duikers de voordelen van standaardisatie in ontwerp en uitvoering in kaart.

Openbaar Groen

Samenstelling

	Totaal m2 2020	Totaal m2 2025
Bermen klepelen	560.000	560.539
Bloembermen/bermen aangepast beheer	70.000	164.228
Bos	404.500	366.722
plantsoen	119.250	203.119
Gazon	390.000	331.087
hagen	5.000	6.284
(half)verhardingen	5.140	5.543
Stuifzand	1.887	1.887
Oppervlakte openbaar groen en bermen	1.555.777	1.639.409
	Totaal st 2020	Totaal aantal st 2025
Bomen in verharding		245
Bomen in beplanting		4.079
Bomen in gras		8.035
Bomen laanzichtweg en terrein SCO		994
Totaal aantal bomen	11.166	13.353

Evaluatie

Op grond van de ervaringen uit de afgelopen planperiode zijn de volgende knel- en verbeterpunten geconstateerd:

- Het zelfbeheer kent een wisselend succes. De kwaliteit is niet altijd hoger dan de kwaliteit van het gemeentelijk groen en er zijn relatief veel locaties weer terug gekomen in beheer bij de gemeente.
- De burgerbegroting in Oosterwolde en 't Loo zijn beiden geslaagd. De onderliggende contracten worden voor de komende 4 jaar verlengd. Er heeft een onderzoek en aanbesteding plaatsgevonden om hetzelfde principe toe te passen in Hattemerbroek. Hier blijkt het financieel gezien niet haalbaar om dit door de dorpsgroep in samenwerking met lokale aannemers uit te gaan voeren.

- Het areaal bloembermen en daarmee de biodiversiteit is toegenomen. Om dit areaal nog verder uit te breiden inventariseren we verder waar dit mogelijk is. Door de wijze van beheer van de wegbermen in het buitengebied opnieuw af te wegen ontstaan nieuwe kansen. Waar onderhoud van wegen nodig is, komt meer aandacht voor het ongemoeid laten van de bermen om zo verstoring van de biodiversiteit te voorkomen.
- Er is een afname in de overlast van de eikenprocessierups. Het aantal nesten, nestgrootte en meldingen van overlast is de afgelopen jaren sterk afgenomen. Deze trend is landelijk terug te zien.
- Invasieve soorten: We zetten nu voornamelijk in op de bestrijding Japanse duizendknoop en de reuzenbereklaauw.
- Het openbaar groen in bestaande wijken staat onder druk doordat de ruimte vaak geclaimd wordt door extra parkeerplekken, laadpalen, traforuimten of wordt ingezet voor waterberging. Dezelfde trend zien we ook bij nieuwe ontwikkelingen.
- De ambitie om het areaal bomen gelijk te houden of te vergroten bij renovaties wordt niet door alle inwoners gedragen. Inwoners zijn kritisch op extra bomen. Er wordt overlast verwacht, minder ruimte voor parkeren en opbrengst mindering van zonnepanelen zijn veel gehoorde argumenten.
- Bij ontwikkelingen van bijvoorbeeld nieuwe wijken en inbreidingslocaties wordt vooraf aandacht besteed aan het behoud van bomen, flora en fauna en welke ontheffingen en onderzoeken nodig zijn. Dit is winst ten opzichte van de vorige planperiode. Een belangrijk instrument is bijvoorbeeld de boomeffect analyse. Deze brengt vooraf in beeld wat de consequentie van een ontwikkeling is op het bestaand groen en bomen.
- Bij de ontwikkelingen van nieuwbouwplannen (groot en klein) is de hoeveelheid aan te leggen groen het sluitstuk. Economie en het aantal woningen krijgt vaak voorrang boven voldoende groen en een aantrekkelijke leefomgeving. De ervaring uit het verleden leert dat de hoeveelheid groen steeds verder afneemt na aanleg (extra parkeerplekken, traforuimtes, enzovoort). We gaan nu dus inzetten op een hoog percentage openbare ruimte (infra en groen).
- We hanteren beeldkwaliteitsniveau C zowel voor verzorgend als technische kwaliteit. Verzorgend lukt in droge jaren goed: geen problemen met personeel/materieel. In natte/wisselvallige jaren is het een uitdaging om beeldkwaliteitsniveau C te halen en te behouden.
- Technische kwaliteit is over het algemeen goed, binnen de begrenzingen van het KC-plan Wezep voldoet een deel niet op technische kwaliteit. Dit wordt opgepakt bij de realisatie van het KC-plan.
- De meldingen die we krijgen vanuit de inwoners gaan met name over onkruidbeheer en overhangend groen. Vaak past dit bij het afgesproken beeldkwaliteitsniveau C. Een betere communicatie kan helpen het aantal meldingen te verminderen.
- Bij de soortenkeuze zoeken we continu naar een goede balans tussen biodiversiteit en inheemse soorten in combinatie met de standplaats en omgeving en verwachte ontwikkelingen van het klimaat.
- Vanuit het CUP is er ruimte om initiatieven uit te voeren die bijdragen aan een groenere leefomgeving. Het bomenplan van Milieu- en natuurvereniging Groentje is hier een voorbeeld van.

Ontwikkelingen

We signaleren op het vlak van groen, landschap en bomen een aantal (recente) ontwikkelingen waar nog geen concreet beleid voor is ontwikkeld. Als aanbeveling geldt om hiervoor in de komende planperiode concrete beleidsregels op te stellen. Genoemd worden:

- Gezondheidsbeleid: er worden 3 plekken gerealiseerd voor spelen, bewegen en ontmoeten waarvan 1 plek op de locatie Buurtmidden. Voor de 2 andere locaties wordt onderzoek gedaan waar deze gerealiseerd gaan worden. Benodigde capaciteit wordt in deze projecten meegenomen.
- Hittestress.
- Bomenverordening.
In de komende planperiode wordt de bomenverordening herzien. Dit kost ons veel tijd en kan een omschakeling zijn voor de gebruiker.
- Uitdagingen aanbestedingen groenonderhoud (arbeidsmarkt en andere inzet mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt)
- Landelijke groennorm.
We volgen het opstellen van de landelijke groennorm en gaan na wat dit voor onze gemeente betekent, zowel financieel als voor de inrichting van de openbare ruimte.
We zien dit als een middel om in de beperkt beschikbare openbare ruimte, voldoende plek beschikbaar te hebben en houden voor groen.
- Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbestrijding veiligheidsregio.
Op een aantal locaties wordt de komende periode het beheer afgestemd op mogelijke risico's.
- Zelfbeheer: we stellen voor dit wijkgericht op te pakken en mee te nemen in de eventuele ontwikkelingen voor OvM.
- Vanuit groenbeheer sluiten we waar mogelijk aan op de soortenatlas.

Verkeersregelinstallaties

Definitie beheergroep

Deze beleidsparagraaf richt zich uitsluitend op de verkeersregelinstallaties (VRI's), ofwel verkeerslichten.

De beheergroep VRI's bestaat uit 4 installaties:

- Kruising Stationsweg/Calunastraat, Wezep
- Kruising Stationsweg/Keizersweg, Wezep
- Kruising Stationsweg/Kolonel D.J. Teesweg, Wezep
- Viaduct Bovenheigraaf over rijksweg A28, Wezep

Evaluatie

Op grond van de ervaringen uit de afgelopen planperiode zijn de volgende knel- en verbeterpunten geconstateerd:

- De registratie en beheersystematiek van de VRI's is momenteel niet op orde en moet worden verbeterd;
- De installatie aan de Kol. D.J. Teesweg heeft haar theoretische levensduur reeds overschreden. Er is verkeersonderzoek uitgevoerd en hieruit blijkt dat vanuit het oogpunt van verkeersintensiteiten geen VRI noodzakelijk te zijn. Overleg met defensie is gaande;
- De automaten in de installaties aan de Stationsweg/Calunastraat en Stationsweg/Keizersweg hebben een update nodig. Daarnaast hebben de installaties een grote onderhoudsbeurt nodig. Beschikbare draaicirkels laten te wensen over bij logistieke transportbewegingen naar het centrum;
- Contractbeheer: huidige contracthouder Vialis doet 1^e-lijns onderhoud, ofwel het oplossen van storingen, ofwel ongepland onderhoud. Het groot en gepland onderhoud is niet in een contract uitgezet. Dit wordt in deze planperiode opgepakt.

Ontwikkelingen

We signaleren op het vlak van de verkeerslichten een aantal (recente) ontwikkelingen waar nog geen concreet beleid voor is ontwikkeld en waar als aanbeveling geldt om hiervoor in de komende planperiode concrete beleidsregels op te stellen. Genoemd worden:

- Verwijdering of vernieuwing van de VRI bij de Kolonel D.J. Teesweg moet uiterlijk 2026 uitgevoerd zijn. Financiële middelen hiervoor moeten middels dit beheerplan worden verzorgd. Hiervoor is ook overleg nodig met Defensie.
- Een nieuwe ontwikkeling is de steeds verdere inzet van iVRI's. Dit zijn installaties die interactief communiceren met het verkeer, als onderdeel van het fenomeen Smart City. Enerzijds kan een dergelijk systeem onderscheid maken tussen bepaalde voertuigtypen, zoals vrachtwagens die langere groentijden krijgen om afrem- en optrekacties zo veel mogelijk te voorkomen. Anderzijds worden weggebruikers via navigatiesystemen geïnformeerd en geadviseerd over drukke en eventueel te vermijden routes. In de komende beheerperiode kan worden onderzocht of een dergelijk systeem in de toekomst ook voor de gemeente Oldebroek interessant is.

Openbare Verlichting

Definitie beheerdomein

Deze paragraaf richt zich op de openbare verlichting. Buiten het kader van deze paragraaf vallen tijdelijke verlichting bij bijvoorbeeld evenementen en niet-openbare verlichting zoals etalage-, gevel- en reclameverlichting. Ook verlichting op sportterreinen is buiten beschouwing gelaten, deze is in beheer bij de betreffende verenigingen.

De beheerdomein openbare verlichting bestaat uit circa 4235 masten en armaturen. Het voedingsnet is grotendeels in beheer bij Liander. Voor de openbare verlichting op het bedrijventerrein H2O beschikt de gemeente over een eigen voedingsnet. Dit betreft in totaal ongeveer 600 lichtpunten, ongeveer 14% van het gehele areaal. In 2016 is gestart met het verduurzamen van de openbare verlichting, dat wil zeggen, de vervanging van oude lichtbronnen door LED-verlichting. Inmiddels bestaat ruim 95% van het areaal uit LED-lampen.

Evaluatie

Op grond van de ervaringen uit de afgelopen planperiode constateren we het volgende:

- 95% van areaal bestaat inmiddels uit LED-verlichting. De nadruk ligt in de komende periode op vervanging van de resterende conventionele armaturen en vervanging van de afgeschreven masten;
- Het energieverbruik is afgenomen van 683.290 kWh in 2019 naar 363.603 kWh in 2023. Dat is een daling in vier jaar van ca. 44%;
- Het aantal meldingen m.b.t. storingen bedraagt circa 400 per jaar.
- Een relevant deel van de meldingen heeft te maken met storingen in het netwerk van Liander.

Ontwikkelingen

In de komende planperiode zijn de volgende ontwikkelingen voorzien:

- De grootschalige omschakeling in de afgelopen jaren naar LED verlichting heeft tot een aanzienlijke afname van het energieverbruik geleid. Het verder terugdringen c.q. minimaliseren van het energieverbruik in deze planperiode gebeurt op twee manieren:
 - Vervanging van de 5% conventionele armaturen door LED armaturen;

- Uitbreiding dimmen (optioneel).
- De wens is minder diversiteit in armatuur- en lichtmasttypes door middel van standaardisatie, zowel uit kostenoverwegingen (lagere aanschafprijzen en goedkoper onderhoud) als uit oogpunt van een minder divers en herkenbaarder wegbeeld voor de inwoner. De openbare verlichting moet daarbij ook optimaal aansluiten op de in het GVVP opgenomen categorisering van het wegennet. Dit bevordert de herkenbaarheid van het wegtype en daarmee de veiligheid;
- Om vast te kunnen stellen of de verlichtingsinstallatie aan de wet- en regelgeving omtrent bedrijfsvoering elektrische installaties NEN 3140 voldoet, vormen in de voorliggende planperiode periodieke inspecties en controles structureel onderdeel van de beheersystematiek, waarvoor ook financiële middelen in de begroting zijn opgenomen;
- Er zijn diverse Smart-City technieken die in relatie met openbare verlichting toegepast kunnen worden. Het verdient aanbeveling om hier een visie op te ontwikkelen. Vooralsnog lijkt vooral het 'beheren op afstand' in de komende planperiode interessant. Hierbij worden storingen aan armaturen automatisch doorgegeven en kan ook de lichtsterkte op afstand ingesteld worden. Tegenwoordig worden nieuwe armaturen in Oldebroek standaard voorzien van een zogeheten puck voor draadloze communicatie. Voor deze armaturen heeft de gemeente een abonnement voor het programma City Touch. Dit programma wordt alleen nog niet gebruikt. In deze planperiode zal een begin worden gemaakt met het op afstand beheren en zijn hiervoor ook middelen in de begroting/het beheerbudget opgenomen;
- Verdergaande standaardisatie in typologie masten en armaturen;
- Eind 2026 loopt de overeenkomst met de huidige onderhoudsaannemer af. Daarom start begin 2026 het aanbestedingstraject voor een nieuwe, moderne raamovereenkomst. Deze overeenkomst moet gebaseerd zijn op functionele eisen, waarbij de aannemer door middel van incentives gestimuleerd wordt tot het leveren van een zeer goede dienstverlening;
- Verder is de wens om buiten de bebouwde kom de grens tussen duurzaamheid en veiligheid op te zoeken en bijvoorbeeld de mogelijkheden van het toepassen van actieve markering te onderzoeken.

Speelvoorzieningen

Definitie beheerdomein

De beheerdomein Speelvoorzieningen omvat de volgende onderdelen:

- In totaal zijn er 51 speelplaatsen, waarvan 6 gesitueerd zijn op schoolpleinen en 5 in speeltuinverenigingen.
- Er zijn in gemeente Oldebroek 6 trapveldjes, 3 voetbal- en pannakooien, 35 doelen en 1 skatevoorziening met daarbinnen 5 'toestellen'.
- Ondergronden: 232m²

Evaluatie

In 2020 is het beheer- en beleidsplan spelen vastgesteld. Daarbij is de keuze gemaakt voor het opnieuw inrichten van alle speelplekken in de vorm van natuurlijk spelen.

Op grond van de ervaringen uit de afgelopen planperiode zijn de volgende knel- en verbeterpunten geconstateerd:

- Voor zelfbeheer is weinig animo geweest vanuit bewoners. Het beheer van het groen is nu meegenomen in de budgetten van het groenonderhoud. Voor 2 speelplekken wordt het onderhoud van het groen wel uitgevoerd door bewoners. Het kwaliteitsniveau ligt hier hoger dan bij de andere speelplekken.
- Er zijn 2 speeltuinverenigingen welke het beheer en onderhoud teruggeven is aan de gemeente. De belangrijkste reden hiervoor is dat ook voor deze vorm van zelfbeheer weinig animo meer is vanuit de bewoners.
- De speelplekken zijn voornamelijk ingericht voor spelen. Ontmoeting is vooral mogelijk voor volwassenen en ouderen op (picknick)banken. Jeugd vanaf 9 jaar vindt meer de uitdaging op schoolpleinen. Bewegen voor volwassen vindt niet plaats op deze speelplekken. Bij de participatie was daar vanuit inwoners geen interesse voor.
- Als vervangingstermijn is voor de speelplekken een termijn van 12 jaar aangehouden in het vorige beheerplan. Bij de actualisatie van het beheerplan is gebleken deze termijn gehandhaafd blijft.
- Doelstelling was om biodiversiteit en klimaatadaptatie mee te nemen bij de herinrichting van de speelplekken. Door vergroening, het aanbrengen van bloemmengsel en het plaatsen van bomen (vanuit de herplantplicht) is dit gelukt.
- Bij alle speelplekken zijn borden met spelregels geplaatst. Hiermee is ook aangegeven dat de speelplekken rookvrij zijn, dit in afstemming met het lokaal preventie- en sportakkoord.
- We houden rekening met inclusie. Op een aantal speelplekken zijn speeltoestellen geplaatst om voor iedereen een speelplek te kunnen bieden (aangepaste schommels en een glijbaan).

Ontwikkelingen

We signaleren op het vlak van het spelen een aantal (recente) ontwikkelingen waar nog geen concreet beleid voor is ontwikkeld en waar als aanbeveling geldt om hiervoor in de komende planperiode concrete beleidsregels op te stellen. Genoemd worden:

- Inclusie: zowel toegankelijkheid als de mogelijkheid om samen te spelen verdienen aandacht. Gemeentebreed wordt nagegaan waar aandachtspunten zijn voor inclusie.
- Vanuit het CUP worden BOSS (bewegen, ontmoeten, spelen en sporten)-plekken gerealiseerd. Concreet hierin is de locatie Buurtmidden in Wezep Noord. Onderdeel hiervan is speelplek de Bulten. Bij de herinrichting wordt de speelplek meegenomen.
- Doordat er veel verschillende vraagstukken opgelost moeten worden in de beschikbare openbare ruimte zijn we in bepaalde gevallen genoodzaakt om efficiënt om te gaan met de beschikbare ruimte. Het toepassen van speelvoorzieningen en ontmoetingsplekken kunnen onder bepaalde voorwaarden daarom toegepast worden in Wadi's.

Straatmeubilair

Samenstelling beheerdomein

Straatmeubilair is alles wat op een weg of trottoir is geïnstalleerd en helpt om bestuurders, fietsers en voetgangers veilig te houden. Dit beheerdomein omvat daarmee een groot aantal verschillende relatief kleine objecten. De beheergroep straatmeubilair omvat hoofdzakelijk de volgende onderdelen:

- Bebording: 4.743 stuks
- Banken: 159 stuks
- Afvalbakken: 207 stuks

Daarnaast omvat de beheergroep een aantal kleinere, deels niet nader gekwantificeerde categorieën objecten, namelijk: bewegwijzering, geleiderails, palen en schampblokken, fietsklemmen, hekwerken, niet verlichte reclamezuilen, komportalen en verkeerszuilen, toeristische bewegwijzering en oorlogsmonumenten.

Abri's en verlichte reclamezuilen vallen niet onder het straatmeubilair. Voor deze objecten heeft de gemeente namelijk contracten afgesloten waarin ook beheer en onderhoud zijn opgenomen. Ook de openbare verlichting valt buiten het kader van dit beheerdomein.

Evaluatie

Op grond van de ervaringen uit de afgelopen planperiode constateren we het volgende:

- De verdeling van de prullenbakken over de gemeente is niet optimaal. Uit een inventarisatie is de wens naar voren gekomen om een aantal prullenbakken te verwijderen, een aantal te verplaatsen en een aantal nieuw te plaatsen;
- De uitvoering van onderhoudswerkzaamheden aan banken en afval- en hondenbakken verloopt minder efficiënt doordat goede digitale onderleggers c.q. areaaloverzichten/-tekeningen ontbreken;
- Schampblokken in bochten en op plaatsen waar we ongewenst parkeren tegen willen gaan zijn vanwege verzakking en dergelijke vaak relatief onderhoudsgevoelig;
- Er is behoefte om het beheer en onderhoud van de reclamevoorzieningen te verbeteren. Dit kan door contracten met marktpartijen af te sluiten waarin evenwichtige afspraken zijn gemaakt over reclame-inkomsten en beheer- en onderhoudskosten;
- Uit meldingen in de afgelopen beheerperiode blijkt dat deze relatief vaak te maken hebben met scheve, beschadigde of omvergereden (verkeer geleidende) paaltjes en dat hier dus relatief veel personele inzet mee gemoeid is. De wens is om dit te verbeteren;
- Er is onvoldoende grip op de plaatsing van nieuw meubilair; dit betreft niet alleen plaatsing van meubilair door verschillende onderdelen van de gemeente, maar ook de plaatsing door bedrijven, instanties en bewoners.

Ontwikkelingen

In deze planperiode zijn de volgende ontwikkelingen gepland:

- Uitvoering optimalisatieslag afvalbakken bestand naar aanleiding van reeds uitgevoerde inventarisatie;
- Een toenemende behoefte om de hoeveelheid straatmeubilair daar waar mogelijk te verminderen ('een rustige, overzichtelijke openbare ruimte'). Nadere uitwerking van dit onderwerp vindt plaats in deze planperiode;

- Terughoudend zijn in het toepassen van paaltjes en schampblokken;
- Organisatie beheer reclamevoorzieningen;
- Regulering plaatsing hekwerken;
- Voordelen standaardisatie straatmeubilair in beeld brengen.

Bijlage 5. Uitgangspunten Bewegvriendelijke Omgeving

Argumenten voor een beweegvriendelijke omgeving

Fysieke gezondheid

Een beweegvriendelijke omgeving stimuleert mensen om te sporten en bewegen, en verbetert daarmee hun fysieke conditie en motorische vaardigheden.

Mentale gezondheid

Een beweegvriendelijke omgeving bevordert de mentale gezondheid en het welzijn van inwoners.

(Motorische) ontwikkeling

Een beweegvriendelijke omgeving draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen door bewegen, leren en spelen te faciliteren.

Preventie chronische ziekten

Een beweegvriendelijke omgeving helpt om chronische aandoeningen, waaronder obesitas, te voorkomen, doordat mensen meer gaan bewegen.

Actieve mobiliteit

In een beweegvriendelijke omgeving verplaatsen mensen zich vaker actief (fietsend, wandelend) vanwege de aanwezigheid van aantrekkelijke wandel- en fietsinfrastructuur.

Veiligheid

Een beweegvriendelijke omgeving draagt bij aan bewegen, doordat het er (verkeers)veiliger is.

Klimaatadaptatie

Een beweegvriendelijke omgeving kan bijdragen aan klimaatadaptatie en de biodiversiteit vanwege het aanwezige groen en blauw.

Schoner (leef)milieu

Een beweegvriendelijke omgeving draagt bij aan een schoner (leef)milieu, doordat meer mensen gebruik maken van actieve mobiliteit.

Leefbaarheid & sociale cohesie

Een beweegvriendelijke omgeving draagt bij aan de leefbaarheid en sociale cohesie, doordat een beweegvriendelijke omgeving schoner en stiller is en minder last heeft van criminaliteit.

Leeftijdsvriendelijk

In een beweegvriendelijke omgeving kun je gezond en actief opgroeien én oud worden, doordat deze veilig is en voldoende voorzieningen en faciliteiten heeft om te kunnen spelen en bewegen.

Vestigingsklimaat

Een beweegvriendelijke omgeving kan bijdragen aan gebiedsmarketing en een uitnodigend vestigingsklimaat, doordat een beweegvriendelijke omgeving zorgt voor een aantrekkelijke en bereikbare woon-, werk- en leefomgeving.

+

Een Beweegvriendelijke Omgeving (BVO) faciliteert, stimuleert en daagt mensen uit om te bewegen, spelen en sporten. De drie componenten hardware (fysieke leefomgeving), software (georganiseerd aanbod en ondersteuning) en orgware (beheer, organisatie en samenwerking) moeten aanwezig en in balans zijn.

→ [kenniscentrumsportenbewegen.nl/beweegvriendelijke-omgeving](https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/beweegvriendelijke-omgeving)

Benieuwd naar de onderbouwing van de argumenten? Klik dan [hier](#).

© juli 2023, Kenniscentrum Sport & Beweging, Utrecht

Bron:

<https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/argumenten-voor-een-beweegvriendelijke-omgeving>